

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

(Απόσπασμα)

Α3. Αντικείμενο Ελέγχου:

Ο έλεγχος νομιμότητας και πληρότητας δικαιολογητικών των αδειών διάθεσης υγρών αποβλήτων 19 εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή του Ασωπού ποταμού.

Α4. Ιστορικό:

1. Σε Δελτίο Τύπου το οποίο εξέδωσε το Γραφείο του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. την 7-11-07, γίνεται αναφορά στους ελέγχους που έχουν διενεργηθεί από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος στις ανωτέρω αναφερόμενες εταιρείες, καθώς και στα πρόστιμα που έχουν επιβληθεί σε αυτές, λόγω ρύπανσης που προκαλούν στο περιβάλλον από την απόρριψη υγρών αποβλήτων της παραγωγικής τους διαδικασίας.

2. Στο ίδιο Δελτίο Τύπου αναφέρεται ότι, για τις εταιρείες αυτές «Όλοι οι φάκελοι των παραβάσεων θα αποσταλούν στις αδειοδοτούσες αρχές, με την εντολή να επανεξεταστούν όλες οι άδειες διάθεσης υγρών αποβλήτων που έχουν εκδοθεί».

3. Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, ενεργώντας αυτεπαγγέλτως στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, εξέδωσε εντολή με την οποία συγκρότησε Μικτό Κλιμάκιο Ελέγχου, αποτελούμενο από Ειδικό Επιθεωρητή του Γραφείου του ως συντονιστή και από έναν Επιθεωρητή της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.) και του Σώματος Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας & Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.), με αντικείμενο τον έλεγχο νομιμότητας και πληρότητας δικαιολογητικών των Αδειών Διάθεσης υγρών αποβλήτων των εν λόγω εταιρειών.

B. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

3. Κατά την επεξεργασία των στοιχείων του ελέγχου, προέκυψε η ανάγκη να διευκρινισθούν εγγράφως από τις συναρμόδιες Υπηρεσίες της Ν/Α Βοιωτίας τα εξής:

α. Αν, για τις βιομηχανίες του νομού Βοιωτίας που διαθέτουν υπεδαφίως τα απόβλητά τους, εξεδίδετο κατά τα παρελθόντα έτη από την Δνση ΧΩ.ΟΙ.&ΠΕ. (Τμήμα Πολεοδομίας) **Άδεια Διάθεσης υπεδαφίως των βιομηχανικών αποβλήτων**, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 παράγρ. 1.2 της Υγειονομικής Διάταξης Ε1β/221/22-1-65.

β. Αν η Δνση Ανάπτυξης εξέδιδε Άδεια Λειτουργίας για τις ίδιες βιομηχανίες, χωρίς να ζητά ως προαπαιτούμενο δικαιολογητικό την προβλεπόμενη **Άδεια Διάθεσης υπεδαφίως**, αρκούμενη στην έγκριση από τη Δνση Υγείας (πρώην Υγείας-Πρόνοιας & Κοιν. Ασφαλίσεων) της μελέτης διάθεσης αποβλήτων και σε (μη προβλεπόμενες) «βεβαιώσεις καταλληλότητας» από τη Δνση Υγείας και το Τμήμα Περιβάλλοντος.

γ. Αν το Τμήμα Περιβάλλοντος, για την έγκριση της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) των ίδιων βιομηχανιών ζητούσε Άδεια Διάθεσης αποβλήτων, ή αρκείτο στην έγκριση από τη Δνση Υγείας της μελέτης διάθεσης αποβλήτων.

δ. Αν το Τμήμα Περιβάλλοντος, το οποίο προσφάτως φαίνεται να ανέλαβε την έκδοση Αδειών υπεδάφιας Διάθεσης αποβλήτων, έχει εκ του Κανονισμού της Νομαρχίας τη σχετική αρμοδιότητα, όπως αυτή προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 14 παράγρ. 1.2 της Υγειονομικής Διάταξης Ε1β/221/22-1-65.

Προς τον σκοπόν αυτό απεστάλη το έγγραφο Γ.Ε.Δ.Δ. Φ.811/07/10019/3-12-07 του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης προς τις εν λόγω Υπηρεσίες, κοινοποιούμενο και στο Γραφείο του Νομάρχη Βοιωτίας.

4. Πραγματοποιήθηκε επίσκεψη του Κλιμακίου Ελέγχου σε Υπηρεσίες του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων, Δ/νση Ε.Α.Ρ.Θ.) και συζήτηση με αρμοδίους υπαλλήλους, προκειμένου να αποσαφηνιστεί η εφαρμογή της σχετικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

5. Μετά την επίσκεψη στις Υπηρεσίες του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., προέκυψε η ανάγκη να διευκρινισθούν εγγράφως από τις αρμόδιες Υπηρεσίες των Υπουργείων ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Υ&Κ.Α. και Ανάπτυξης ορισμένα σημεία εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας που αφορά στα επικίνδυνα απόβλητα και συγκεκριμένα:

α. Αν, για τις βιομηχανίες/βιοτεχνίες που διαθέτουν υπεδαφίως (έμμεση απόρριψη) απόβλητα τα οποία περιέχουν επικίνδυνες ουσίες του καταλόγου ΙΙ της Κ.Υ.Α. 26857/553/1988:

1/Λαμβάνεται υπόψη η εν λόγω Κ.Υ.Α., στο σκεπτικό της Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων

2/Τηρούνται οι όροι και προϋποθέσεις που η ίδια Κ.Υ.Α. θέτει (άρθρα 4 και 5) για τις απορρίψεις επικινδύνων ουσιών των βιομηχανικών αποβλήτων, όσον αφορά:

- στη διαδικασία έγκρισης της απόρριψης των αποβλήτων, με βάση τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής έρευνας (άρθρο 4 παράγρ. 2)
- στην εξέταση της δυνατότητας εποπτείας της ποιότητας των υπογείων νερών (άρθρο 5 παράγρ. 1α)
- στην ενσωμάτωση των όρων του άρθρου 5 παράγρ 2 της ίδιας Κ.Υ.Α., στους Περιβαλλοντικούς Όρους που προβλέπονται στο άρθρο 4 του Ν. 1650/1986, όπως ισχύει σήμερα

3/Εξακολουθεί να απαιτείται η Άδεια Διάθεσης υγρών βιομηχανικών αποβλήτων που αναφέρεται στο άρθρο 14 της Υ.Δ. Ε1β/221/1965.

β. Αν, για τις βιομηχανίες/βιοτεχνίες που διαθέτουν υγρά απόβλητα τα οποία περιέχουν επικίνδυνες ουσίες του καταλόγου του Παραρτήματος Ι (Ε.Κ.Α.) της Κ.Υ.Α. 13588/725/2006, η Άδεια Διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων που αναφέρεται στο άρθρο 7 της ίδιας Κ.Υ.Α., αντικαθιστά την Άδεια Διάθεσης υγρών βιομηχανικών αποβλήτων, που αναφέρεται στο άρθρο 14 της Υ.Δ. Ε1β/221/1965

γ. Αν, για την έκδοση Άδειας Εγκατάστασης και Άδειας Λειτουργίας των ανωτέρω επιχειρήσεων, εφαρμόζονται οι διατάξεις των Κ.Υ.Α. 26857/553/1988 και Κ.Υ.Α. 13588/725/2006 και με ποια διαδικασία.

Προς τον σκοπό αυτό απεστάλη το έγγραφο ΓΕΔΔ Φ.811/07/641/22-1-08 του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης προς τις εν λόγω Υπηρεσίες.

Γ. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

1. Ο Α.Ν. 2520/1940 (ΦΕΚ Α' 273) «Περί υγειονομικών Διατάξεων», στο άρθρο 1 αναφέρει:

«Προς προστασίαν της δημοσίας υγείας εν γένει επιτρέπεται η έκδοσις υγειονομικών διατάξεων, των η εκτέλεσις δύνανται ν' ανατίθεται εις αστυνομικά, υγειονομικά ή άλλα δημόσια όργανα. Τα δι' υγειονομικών διατάξεων επιβαλλόμενα μέτρα θέλουσιν αποβλέπει ιδίως εις την ύδρευσιν και αποχέτευσιν, την αποκομιδήν απορριμμάτων, την εξυγιάνσιν χώρων δυναμένων ν' αποβώσιν εστία αναπτύξεως μολυσματικών νόσων, την υγιεινήν εν γένει και καθαριότητα οικιών, ξενοδοχείων, εργοστασίων, ... και την εν γένει λήψιν πάντων των μέτρων προς πρόληψιν και καταπολέμησιν επιδημικών νόσων και προστασίαν της δημοσίας υγείας».

Στο άρθρο 2 (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 31 του Ν1650/86) αναφέρεται ότι «Τις υγειονομικές διατάξεις που προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο τις εκδίδει ο Υπουργός Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Στις περιπτώσεις που οι διατάξεις αυτές αφορούν και την προστασία του Περιβάλλοντος, συνοπογράφονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων»

2. Η Υγειονομική Διάταξη Ε1β/221/1965 (ΦΕΚ Β'138) «Περί διαθήσεως λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων», όπως τροποποιήθηκε διαδοχικά με τις Γ1/17831/71 (ΦΕΚ Β'986) και Γ4/1305/74 (ΦΕΚ Β'801) εκδόθηκε σε εφαρμογή

του Α.Ν. 2520/1940 και προβλέπει όρους και προϋποθέσεις για την διάθεση λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων.

Συγκεκριμένα, στο άρθρο 2 -Γενικοί όροι δια την διάθεσιν λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων- αναφέρεται:

«1. Επιτρέπεται η διάθεσις λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις επιφανειακά ύδατα ή το έδαφος μόνον κατόπιν αδείας συμφώνως προς το άρθρον 14 της παρούσης και εφ' όσον αποφεύγονται:

α/Η δημιουργία κινδύνων δια την Δημόσιαν Υγείαν, ως μολύνσεων, οχλήσεων ή αντιαισθητικών καταστάσεων.

β/Η αλλοίωσις των φυσικών χημικών ή βιολογικών χαρακτηριστικών των υδάτων εν γένει εις βαθμόν, ώστε να παραβλάπτηται η εκάστοτε προβλεπομένη χρήσις αυτών.

γ/Η παρακώλυσις του φυσικού αυτοκαθαρισμού των υδάτων και του εδάφους.

δ/Βλάβαι εις έργα και οικονομικαί ζημίαι εν γένει.»

Στο άρθρο 7- "Όροι δια την διάθεσιν λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις το έδαφος"- της ίδιας Διάταξης, αναφέρεται:

«Επιτρέπεται η διάθεσις λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις το έδαφος επιφανειακώς ή υπεδαφίως, εφ' όσον:

α/Το έδαφος είναι πορώδες και άνευ ρωγμών ή οπών δι' ών είναι δυνατόν να διαφύγουν λύματα ή βιομηχανικά απόβλητα και να φθάσουν άνευ επαρκούς διηθήσεως και καθαρισμού μέχρι των υπογείων υδάτων. Διάθεσις λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις εδάφη ρωγμώδη ή μετά οπών ή εντός φρεάτων απαγορεύεται. Δύνатаι να επιτραπή τοιαύτη διάθεσις μόνον κατά παρέκκλισιν, κατόπιν ειδικής αδείας του Νομάρχου, καθοριζούσης τους σχετικούς όρους, μετά σύμφωνον γνώμην του Υγειονομικού Κέντρου και εφ' όσον εξ υδρογεωλογικής μελέτης διαπιστούνται ότι δεν υφίσταται κίνδυνος αλλοιώσεως των χαρακτηριστικών τυχόν επηρεαζομένων υπ' αυτών υδάτων, εις βαθμόν παραβλάπτοντα την χρήσιν αυτών, ως επίσης κίνδυνος ζημιών ή οχλήσεων εν γένει.

β/Πληρούνται οι εν άρθρο 8 καθοριζόμενοι ειδικοί όροι δι' έκαστον τρόπον διαθέσεως.

Στο επόμενο άρθρο 8- "Ειδικοί όροι δι' έκαστον τρόπον διαθέσεως λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις το έδαφος"- της ίδιας Διάταξης, αναφέρεται:

«2. Υπεδαφίως διάθεσις λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων.

α/Τα διατιθέμενα λύματα ή βιομηχανικά απόβλητα θα έχουν υποβληθή εις επεξεργασίαν ισοδύναμην τουλάχιστον προς απλήν καθίζησιν μέσης διάρκειας 2 ωρών.

β/Η απορροφητική ικανότης του εδάφους θα είναι επαρκής, ώστε υπό οιασδήποτε συνθήκας να μην παρατηρήται επιφανειακή υπερχείλισις των διατιθεμένων λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων.

γ/Θα υφίσταται επαρκής απόστασις ασφαλείας από της περιοχής διαθέσεως των λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων, αναλόγως της καθαρότητος αυτών, του τρόπου διαθέσεως των και των τοπικών συνθηκών, ώστε να μην προκαλούνται κίνδυνοι αλλοιώσεως των χαρακτηριστικών τυχόν επηρεαζομένων υπ' αυτών υδάτων, εις βαθμόν παραβλάπτοντα την χρήσιν αυτών, ως επίσης κίνδυνος ζημιών εν γένει...»

Στο άρθρο 14- "Άδεια διαθέσεως λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων"- της ίδιας Διάταξης αναφέρεται:

«1. Χορήγησις αδείας.

1.1. Διάθεσις εις επιφανειακά ύδατα, το έδαφος επιφανειακώς ή καταβόθρας.

1.1.3. Βιομηχανικά απόβλητα (και ακάθαρτα εκ των χώρων υγιεινής των εργοστασίων).

...β/Αι ιδρυόμεναι, τροποποιούμεναι ή επεκτεινόμεναι βιομηχανίαί ή βιοτεχνίαί θα υποβάλλουν ομοί μετά της αιτήσεως χορηγήσεως αδείας εγκαταστάσεως, προμελέτην διαθέσεως λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων και, εφ' όσον τελικώς ζητηθή αρμοδίως, οριστικήν μελέτην, η οποία θα εγκρίνηται υπό της υγειονομικής υπηρεσίας και της ΤΥΔΚ, κατά τα εν παρ. 1.1.2 εδάφ. β', γ' οριζόμενα (:β/Η έγκρισις της ως άνω μελέτης παρά της υγειονομικής υπηρεσίας, όσον αφορά εις την τήρησιν των όρων της παρούσης από υγειονομικής απόψεως. Η έγκρισις αυτή δέον να ληφθή προ πάσης άλλης έγκρίσεως αιαιτουμένης εξ' άλλων νόμων. γ/Η έγκρισις της ως άνω μελέτης διαθέσεως υπό της Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων του οικείου Νομού, δια τον έλεγchon τήρησεως της παρούσης διατάξεως από τεχνικής απόψεως.), ως και κατά περίπτωσιν υπό των τυχόν ετέρων ενδιαφερομένων υπηρεσιών (γεωργίας, βιομηχανίας, τουρισμού κλπ)...

γ/Ο ενδιαφερόμενος μετά την εκτέλεσιν των εγκριθέντων έργων και εγκαταστάσεων αναφέρει σχετικώς εις την Νομαρχίαν η οποία μετά την διαπίστωσιν υπό των αρμοδίων υπηρεσιών αυτής (υγειονομικής, ΤΥΔΚ κλπ), της ορθής εκτελέσεως αυτών, χορηγεί προσωρινήν άδειαν διαθέσεως των λυμάτων προσωπικού και βιομηχανικών αποβλήτων, διάρκειας ουχί μείζονος των 6 μηνών.

δ/Η οριστική άδεια διαθέσεως των υγρών αποβλήτων θα χορηγείται υπό του Νομάρχου εις την περιφέρειαν του οποιού ενεργείται η διάθεσις, εντός 6 μηνών από της λήψεως της προσωρινής τοιαύτης, μετά έλεγχον και γνωμάτευσιν υπό των ενδιαφερομένων εκάστοτε υπηρεσιών (υγειονομικών, ΤΥΔΚ, γεωργίας, βιομηχανίας, τουρισμού κλπ), ότι εξησφαλίσθη η υπό της μελέτης προβλεφθείσα απόδοσις των κατασκευασθέντων έργων και η εκπλήρωσις των τεθέντων σκοπων.

«1.2. Διάθεσις υπεδαφίως ή εις στεγανάς δεξαμενάς.

Δια την διάθεσιν λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων υπεδαφίως ή εις στεγανάς δεξαμενάς, η απαιτούμενη συμφώνως προς το άρθρον 2 της παρούσης, άδεια χορηγείται παρά της Πολεοδομικής Υπηρεσίας ή της τυχόν ετέρας αρμοδίας αρχής, της εγκρινούσης την μελέτην κατασκευής των έργων, ες ών προέρχονται τα λύματα ή βιομηχανικά απόβλητα, μετά προηγουμένην ως άνω έγκρισιν της μελέτης διαθέσεως παρά της υγειονομικής υπηρεσίας.»

3. Η εγκύκλιος **ΥΚΥ Α5/4690/ΕΓΚ.62/26-4-1980** για την εφαρμογή της ανωτέρω Υ.Δ. Ε1β/221/65, διευκρίνησε τα βήματα ενεργειών για την έκδοση της Άδειας Διάθεσης των λυμάτων-βιομηχανικών αποβλήτων, είτε για απόρριψη σε επιφανειακούς υδατικούς αποδέκτες, είτε για υπεδάφια διάθεση. Αναφέρεται, επίσης, στον έλεγχο απόδοσης των εγκαταστάσεων επεξεργασίας των λυμάτων-υγρών βιομηχανικών αποβλήτων.

Συγκεκριμένα, η διαδικασία που ακολουθείται και τα στάδια ανάλογα με τον τελικό αποδέκτη, καθορίζονται ως εξής:

- Διάθεση λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων σε επιφανειακούς υδατικούς αποδέκτες:
  - α. Έκδοση Νομαρχιακής Αποφάσεως, σύμφωνα με το άρθ. 6, παρ. 1
  - β. Υποβολή μελέτης διαθέσεως λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων από τον ενδιαφερόμενο, που πρέπει να έχει συνταχθεί σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 της Υ.Δ. Ε1β/221/65) και να ικανοποιεί τους όρους της Νομαρχιακής αποφάσεως.
  - γ. Έλεγχος και έγκριση της μελέτης διαθέσεως από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Νομαρχίας (Υγειονομική, Τ.Υ.Δ.Κ. κ.λ.π.).
  - δ. Χορήγηση προσωρινής άδειας διαθέσεως με απόφαση του Νομάρχη (διαρκείας όχι μεγαλύτερης των 6 μηνών), ύστερα από τη διαπίστωση της ορθής εκτελέσεως των εγκριθέντων έργων από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Νομαρχίας(Υγειονομική, Τ.Υ.Δ.Κ. κ.λ.π.).

ε. Χορήγηση οριστικής άδειας με απόφαση του Νομάρχη μετά τη λήξη της προσωρινής, κατά τη διάρκεια της οποίας διενεργήθηκαν έλεγχοι και επιβεβαιώθηκε η προβλεφθείσα απόδοση των έργων, με κατάλληλες δειγματοληψίες και εργαστηριακές αναλύσεις (σύμφωνα με το κεφάλαιο Δ).

Σε περίπτωση που η απόδοση των κατασκευασθέντων έργων δεν είναι ικανοποιητική, εφόσον η προσωρινή άδεια η οι δυνατές παρατάσεις της έχουν λήξει, δεν χορηγείται οριστική άδεια αλλά ο ενδιαφερόμενος οφείλει να λάβει νέα (προσωρινή) άδεια διαθέσεως, αφού υποβάλει συμπληρωματική μελέτη των προτεινομένων νέων έργων, προκειμένου να επιτευχθεί η απαιτούμενη απόδοση, ακολουθώντας εξαρχής τα παραπάνω β,γ,δ και ε στάδια.

στ. Κατά το χρόνο της οριστικής άδειας διαθέσεως των λυμάτων ή βιομ. αποβλήτων, οι αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχίας πρέπει να προβαίνουν κατά το δυνατό σε τακτά χρονικά διαστήματα σε δειγματοληψίες και εργαστηριακές αναλύσεις για τον έλεγχο της καλής λειτουργίας των εγκαταστάσεων.

Σε περίπτωση που κατά τον έλεγχο διαπιστωθεί ότι για οποιοδήποτε λόγο έχουν μεταβληθεί οι συνθήκες βάσει των οποίων χορηγήθηκε η οριστική άδεια, η άδεια παύει να ισχύει, οπότε απαιτείται η λήψη νέας άδειας, σύμφωνα με το άρθ. 14, παρ. 3.

- Διάθεση υπεδάφια σε έδαφος πορώδες χωρίς ρωγμές (απορροφητικούς βόθρους κλπ). Η άδεια διαθέσεως λυμάτων ή βιομ. αποβλήτων χορηγείται από την Πολεοδομική Υπηρεσία, μαζί με την έγκριση της μελέτης κατασκευής των έργων, από τα οποία προέρχονται τα λύματα ή βιομ. απόβλητα, με την παρακάτω διαδικασία:
  - α. Υποβολή μελέτης διαθέσεως λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων από τον ενδιαφερόμενο, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 της Υ.Δ. Ε1β/221/65).
  - β. Έλεγχος και έγκριση της μελέτης διαθέσεως από την Υγειονομική Υπηρεσία και την Πολεοδομία.

γ. Χορήγηση άδειας διαθέσεως λυμάτων ή βιομ. αποβλήτων από την Πολεοδομία, μαζί με την άδεια εκτελέσεως των σχετικών έργων.

4. Με το **Π.Δ. 1180/1981 (ΦΕΚ Α' 293)** «Περί ρυθμίσεως θεμάτων αναγομένων εις τα της ιδρύσεως και λειτουργίας βιομηχανιών, βιοτεχνιών, πάσης φύσεως μηχανολογικών εγκαταστάσεων και αποθηκών και της εκ τούτων διασφαλίσεως του περιβάλλοντος εν γένει» αντιμετωπίζονται περιβαλλοντικά θέματα βιομηχανικών και λοιπών δραστηριοτήτων.

Στο άρθρο 1 ορίζονται «Ως κατευθυντήριοι τιμαί, τιμαί εκείναι εκ των οποίων θα καθορίζονται εκάστοτε τα επιτρεπόμενα όρια εκπομπής ρυπαινοσών ουσιών δι' έκαστον αποδέκτην, αναλόγως της χρήσεως και της αφομοιωτικής ικανότητας αυτού συμφώνως προς τας εκάστοτε ισχύουσας υγειονομικάς διατάξεις»

Στον Πίνακα 2 του άρθρου 3, καθορίζονται οι κατευθυντήριες τιμές διαφόρων ρυπαινοσών ουσιών για διάφορες δραστηριότητες. Όσον αφορά στην ουσία χρώμιο, αναφέρεται μόνο η δραστηριότητα «βυρσοδεψία» με παράμετρο το «ολικό χρώμιο» και με παραμετρικές τιμές: ανώτατη μέση τιμή 24ωρου 0.50 και μέσος όρος τιμών για 30 συνεχείς ημέρες 0.25 (δεν αναφέρονται μονάδες μέτρησης, αλλά εκτιμάται ότι είναι σε mg/l).

Στο άρθρο 4 αναφέρεται ότι: «Δια την κατά τας κείμενας διατάξεις χορήγησιν άδειας εγκαταστάσεως ή λειτουργίας εις τας εγκαταστάσεις τας κατονομαζόμενας εις τον κάτωθι παρατιθέμενον πίνακα 3 (στον Πίνακα συμπεριλαμβάνονται οι Βιομηχανίες Μεταλλουργίας κ.λ.π.), απαιτείται προηγουμένως η υποβολή εις την Δ/σιν Προστασίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Βιομηχανίας και Ενεργείας μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων τύπου Α, της οποίας ο τύπος και το περιεχόμενο καθορίζεται εις το Παράρτημα Α του παρόντος»

Επίσης ότι: «Δια την χορήγησιν άδειας λειτουργίας εις εγκαταστάσεις, εξ ων προέρχονται υγρά απόβλητα, απαιτείται η υποβολή της, υπό των κείμενων διατάξεων, προβλεπομένης προσωρινής ή οριστικής άδειας διαθέσεως υγρών αποβλήτων, οι όροι της οποίας δέον να είναι σύμφωνα προς τας υπό του άρθρου 3 του παρόντος καθοριζόμενας κατευθυντήριους τιμάς αίτινες και αποτελούν όρους της άδειας λειτουργίας».

Στο άρθρο 5: «Εάν εκ της λειτουργίας εγκαταστάσεως τινός διαπιστωθεί η μη επαρκής προστασία του περιβάλλοντος, ο Υπουργός Βιομηχανίας και Ενεργείας επιβάλλει δια τροποποίησης της άδειας λειτουργίας τους ενδεικνυόμενους όρους προς διασφάλισιν του περιβάλλοντος, καθορίζον δια της αυτής αποφάσεως την απαιτούμενη προθεσμίαν προς συμμόρφωσιν, συμφώνως προς τας διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του παρόντος».

5. Με την **Κ.Υ.Α. 72751/3054/1985 (ΦΕΚ Β' 665)** «Τοξικά και επικίνδυνα απόβλητα και εξάλειψη πολυχρωροδιαφαινυλίων και πολυχλωροτριφαινυλίων σε συμμόρφωση προς τις οδηγίες 78/319/ΕΟΚ και 76/403/ΕΟΚ των Συμβουλίων της 20-3-1978 και 6-4-1976» εναρμονίσθηκε το εθνικό Δίκαιο με τις εν λόγω Οδηγίες της Ε.Ε.

Στον πίνακα των τοξικών και επικίνδυνων ουσιών ή υλών του άρθρου 19 της εν λόγω ΚΥΑ, συμπεριλαμβάνεται η ουσία «Ενώσεις εξασθενούς χρωμίου».

Στο άρθρο 2 παρ. β) αναφέρεται ως τοξικό και επικίνδυνο απόβλητο κάθε απόβλητο που περιέχει ουσίες ή έχει ρυπανθεί από τις ουσίες ή ύλες που αναγράφονται στον πίνακα του άρθρου 19, σε ποσότητες ή περιεκτικότητες τέτοιες ώστε να αποτελούν κίνδυνο για την υγεία ή το περιβάλλον.

Ακολούθως ορίζονται αρμόδιες Αρχές (άρθρο 7) για το σχεδιασμό διαχείρισης τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων με επισπεύδουσα Αρχή το ΥΠΕΧΩΔΕ και στο άρθρο 10 προβλέπεται η χορήγηση Άδειας ως εξής: «Η εναπόθεση των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων διενεργείται από εγκαταστάσεις, βιομηχανίες ή επιχειρήσεις μόνο μετά την χορήγηση σχετικής άδειας από τον Νομάρχη. Η αποθήκευση τους αντίστοιχα διενεργείται μετά από σχετική άδεια που χορηγείται από τον Νομάρχη σύμφωνα με τους όρους και τη διαδικασία που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις του Ν. 1360/83». Και στις δύο περιπτώσεις η άδεια χορηγείται μετά από εισήγηση της αρμόδιας Περιφερειακής Υπηρεσίας του ΥΠΕΧΩΔΕ και γνώμη Επιτροπής αποτελούμενη από τους

Προϊσταμένους των αρμοδίων Υπηρεσιών της Νομαρχίας. Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της άδειας είναι:

- Υποβολή μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων όπως ορίζεται από τις διατάξεις του Π.Δ. 1180/81.
- Σχέδιο αντιμετώπισης περιστατικών έκτακτης ανάγκης που προκαλούν κίνδυνο για το εργασιακό περιβάλλον και την υγεία των εργαζομένων.
- Μελέτη που προσδιορίζει ανάλογα με τη φύση και την ποσότητα της ουσίας, τους πιθανούς σοβαρούς κινδύνους που μπορούν να προκύψουν σε οποιοδήποτε στάδιο διαχείρισης των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων ή εξάλειψης PCB's σύμφωνα με προδιαγραφές που καθορίζονται από την κείμενη Νομοθεσία.
- Μελέτη διάθεσης τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων, όταν πρόκειται για χορήγηση άδειας εγκατάστασης για τη διάθεση τοξικών αποβλήτων.

Στο άρθρο 12 παρ. 2 αναφέρεται, ως μεταβατική διάταξη, ότι:

α) Οποιοσδήποτε παράγει ή κατέχει τοξικά και επικίνδυνα απόβλητα και PCBs και δεν έχει λάβει μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας την προβλεπόμενη στο άρθρο 10, άδεια, οφείλει εντός έξι μηνών να τα αποθηκεύσει να τα υποβάλλει σε επεξεργασία, να τα εξαλείψει ή να τα εναποθέσει σε εγκατάσταση, βιομηχανία ή επιχείρηση.

β) Οι υφιστάμενες βιομηχανίες που παράγουν ή κατέχουν τοξικά και επικίνδυνα απόβλητα και PCBs και δεν έχουν λάβει μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας την προβλεπόμενη στις διατάξεις του άρθρου 10 άδεια, οφείλουν για την διασφάλιση του περιβάλλοντος και της υγείας μέσα σε προθεσμία δύο μηνών να ενημερώσουν τον κατά τόπο αρμόδιο Νομάρχη, προκειμένου να του χορηγηθεί η άδεια.

Στο άρθρο 15 ορίζεται ότι «Ο Νομάρχης ασκεί τακτικούς ή έκτακτους ελέγχους κάθε εγκατάστασης, βιομηχανίας ή επιχείρησης που παράγει, κατέχει ή διαθέτει απόβλητα τοξικά και επικίνδυνα και PCB'S...».

6. Με την **Κ.Υ.Α. 46399/1352/1986 (ΦΕΚ Β'438)** «*Απαιτούμενη ποιότητα των επιφανειακών νερών που προορίζονται για πόσιμα, κολύμβηση, διαβίωση ψαριών σε γλυκά νερά, καλλιέργεια οστρακοειδών. Μέθοδοι μέτρησης, συχνότητα δειγματοληψίας και ανάλυση των επιφανειακών νερών που προορίζονται για πόσιμα, σε συμμόρφωση με τις Οδηγίες του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 75/440/ΕΟΚ, 76/160/ΕΟΚ, 78/659/ΕΟΚ, 79/293/ΕΟΚ και 79/869/ΕΟΚ*» τέθηκαν, μεταξύ άλλων, σε εναρμόνιση με τις εν λόγω Οδηγίες της Ε.Ε., ρυθμίσεις για την ποιότητα, τις μεθόδους μέτρησης, τη συχνότητα δειγματοληψίας και τις αναλύσεις των υδάτων επιφανείας που προορίζονται για πόσιμα, κολύμβηση, διαβίωση ψαριών σε γλυκά νερά και καλλιέργεια και αλιεία οστρακοειδών.

Το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. οφείλει να καταρτίζει σε συνεργασία με τα άλλα συναρμόδια Υπουργεία (Ανάπτυξης, Υγείας κ.λ.π.) τεχνικά προγράμματα για τη πρόληψη, εντοπισμό και περιορισμό της ρύπανσης των νερών που προορίζονται για τις χρήσεις που αναφέρονται στην παρούσα Απόφαση.

Ο σχεδιασμός του δικτύου θέσεων δειγματοληψίας και επιτοπίων μετρήσεων γίνεται από τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία από κοινού με το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. που έχει τον συντονισμό του σχεδιασμού και της λειτουργίας αυτών. Το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. δύναται να προβαίνει αυτοτελώς στο σχεδιασμό δικτύου ελέγχου ενημερώνοντας σχετικά τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία.

Συντάσσεται ετήσια ενημερωτική έκθεση που αναφέρεται στα αποτελέσματα των μετρήσεων, η οποία αποσκοπεί στην ενημέρωση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ και την έγκαιρη αποστολή της απαιτούμενης πληροφόρησης προς την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Καθορίζονται Πρότυπα Ποιότητας επιφανειακών νερών ανάλογα με την χρήση τους που αναφέρονται αναλυτικά στα Παραρτήματα της παρούσας.

Κάθε άλλη διάταξη που αντίκειται στην παρούσα υπουργική απόφαση καταργείται.

Κατά τα λοιπά εξακολουθούν να ισχύουν, όπου δεν αντίκειται, οι σχετικές υγειονομικές διατάξεις.

7. Με τον Ν. 1650/1986 (ΦΕΚ Α'160) θεσμοθετήθηκε η απαίτηση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων, ως προϋπόθεσης για την έκδοση των διοικητικών πράξεων (Άδειας Εγκατάστασης και Άδειας Λειτουργίας) έργων ή δραστηριοτήτων που έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον και εμπίπτουν στις αναφερόμενες στον ίδιο νόμο κατηγορίες.

Στο άρθρο 3 αναφέρονται οι κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, τα δημόσια ή ιδιωτικά έργα κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο Περιβάλλον. Ως κριτήρια για την κατάταξη λαμβάνονται α) το είδος και το μέγεθος του έργου ή της δραστηριότητας β) το είδος και η ποσότητα των ρύπων που εκπέμπονται καθώς και άλλη επίδραση στο περιβάλλον γ) η δυνατότητα να προληφθεί η παραγωγή ρύπων από την εφαρμοζόμενη παραγωγική διαδικασία δ) ο κίνδυνος σοβαρού ατυχήματος και η ανάγκη επιβολής περιορισμών για την προστασία του περιβάλλοντος

Προκειμένου να προστατευθεί ιδιαίτερα το περιβάλλον, η κατάταξη των έργων ή δραστηριοτήτων μπορεί να διαφοροποιείται κατά περιοχή ή ανάλογα με τον φυσικό αποδέκτη με εγκεκριμένα χωροταξικά ή ρυθμιστικά σχέδια ή σύμφωνα με τις ζώνες χρήσεις γης κ.λ.π.

Στο άρθρο 4 ορίζεται ότι για την πραγματοποίηση νέων ή την επέκταση, τον εκσυγχρονισμό ή την μετεγκατάσταση υφιστάμενων έργων ή δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στις κατηγορίες του προηγούμενου άρθρου, απαιτείται η έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος η οποία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την χορήγηση άδειας εγκατάστασης ή πραγματοποίησης της δραστηριότητας ή του έργου.

Στο άρθρο 31 (τροποποίηση άλλων διατάξεων) προβλέπεται ότι η παρ. 1 του άρθρου 2 του Α.Ν. 2520/40 (ΦΕΚ 237) τροποποιείται ως εξής: «Τις υγειονομικές διατάξεις που προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο τις εκδίδει ο Υπουργός Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Στις περιπτώσεις που οι διατάξεις αυτές αφορούν και την προστασία του Περιβάλλοντος, συνυπογράφονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων».

Ο Ν. 1650/86 τροποποιήθηκε με τον Ν. 3010/2002 (ΦΕΚ Α' 91) «Εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις Οδηγίες 97/11 Ε.Ε. και 96/61 Ε.Ε., διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα και άλλες διατάξεις».

Στο άρθρο 2 παράγρ. 8 αναφέρεται: «Αν δημιουργούνται σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή αν παρατηρηθούν επιπτώσεις στο περιβάλλον, που δεν είχαν προβλεφθεί από τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ή από την περιβαλλοντική έκθεση, το αρμόδιο όργανο για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων μπορεί να επιβάλλει πρόσθετους περιβαλλοντικούς όρους ή να μεταβάλλει τους αρχικούς, ανεξάρτητα από την κατηγορία στην οποία υπάγεται το έργο ή η δραστηριότητα».

8. Με την Π.Υ.Σ. 144/1987 (ΦΕΚ Α'197) «Προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος από τη ρύπανση που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες που εκχέονται σ' αυτό και ειδικότερα καθορισμός οριακών τιμών ποιότητας του νερού σε κάδμιο, υδράργυρο και εξαχλωροκυκλοεξάνιο» τέθηκαν σε εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 1650/86 και εναρμονίστηκε το εθνικό Δίκαιο με τις Οδηγίες 76/464/ΕΟΚ, 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ και 84/491/ΕΟΚ.

9. Με την Κ.Υ.Α. 18186/271/1988 (ΦΕΚ Β'126) «Μέτρα και περιορισμοί για την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και ειδικότερα καθορισμός οριακών τιμών των επικινδύνων ουσιών στα υγρά απόβλητα», τέθηκαν σε εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 10 σε συνδυασμό με αυτές των άρθρων 4 και 6 του Ν. 1650/86, ενώ εναρμονίστηκε το εθνικό Δίκαιο με τις Οδηγίες 76/464/ΕΟΚ, 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ και 84/491/ΕΟΚ. Ειδικότερα, σε

συνέχεια της Π.Υ.Σ. 144/87, καθορίστηκαν οι οριακές τιμές καδμίου, υδραργύρου και εξαχλωροκυκλοεξανίου στα υγρά απόβλητα.

10. Με την **Κ.Υ.Α. 26857/553/1988 (ΦΕΚ Β'196)** «Μέτρα και περιορισμοί για την προστασία των υπόγειων νερών από απορρίψεις ορισμένων επικίνδυνων ουσιών» εναρμονίστηκε το εθνικό Δίκαιο με την Οδηγία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 80/68 ΕΟΚ «περί προστασίας των υπογείων υδάτων από τη ρύπανση που προέρχεται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες». Στον Κατάλογο ΙΙ του Παραρτήματος του άρθρου 9 της υπόψη Κ.Υ.Α. αναφέρονται οι ουσίες που θα μπορούσαν να έχουν βλαπτικά αποτελέσματα για τα υπόγεια ύδατα. Μεταξύ αυτών, περιλαμβάνεται το **Χρώμιο και οι ενώσεις του**.

Στο άρθρο 2 της εν λόγω Κ.Υ.Α. αναφέρεται ότι: «Έμμεση απόρριψη νοείται η διοχέτευση στα υπόγεια νερά ουσιών που αναφέρονται στο παράρτημα του άρθρου 9 μετά από διέλευση από το έδαφος ή το υπέδαφος»

Στο άρθρο 3: «Η παρούσα δεν εφαρμόζεται για τις απορρίψεις για τις οποίες διαπιστώνεται από την αρμόδια για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν1650/86 ότι περιέχουν τις ουσίες που αναφέρονται στο παράρτημα του άρθρου 9 σε ποσότητες και συγκεντρώσεις αρκετά μικρές ώστε να αποκλείεται κάθε παρών ή μελλοντικός κίνδυνος υποβάθμισης της ποιότητας των υπόγειων νερών»

Στο άρθρο 4: «1. Απορρίψεις στα υπόγεια νερά, των επικινδύνων ουσιών που αναφέρονται στο παράρτημα του άρθρου 9 της παρούσας, επιτρέπονται εφόσον προηγουμένως έχει χορηγηθεί στον ενδιαφερόμενο η προβλεπόμενη στο άρθρο 4 του ν. 1650/86 έγκριση περιβαλλοντικών όρων του έργου ή της δραστηριότητας από την οποία προέρχονται οι απορρίψεις αυτές. Η έγκριση αυτή εκτός των άλλων καθορίζει στην προκειμένη περίπτωση και τους όρους των απορρίψεων σύμφωνα με την παράγρ. 2 του άρθρου 5 της παρούσας.

2... επιβάλλεται η υποχρέωση υποβολής σε προκαταρκτική έρευνα:...κάθε ενέργειας διάθεσης ή απόθεσης με σκοπό τη διάθεση αυτών των ουσιών των καταλόγων Ι και ΙΙ του παραρτήματος (άρθρο 9), που είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε έμμεση απόρριψη. Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής, η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή που προβλέπεται στο άρθρο 4 του Ν. 1650/86, ή επιτρέπει τις απορρίψεις σύμφωνα με την παράγρ. 1 του παρόντος άρθρου, ή δεν επιτρέπει τις απορρίψεις εφόσον διαπιστώνεται ότι οι ενέργειες αυτές ενδέχεται να προκαλέσουν υποβάθμιση των υπογείων νερών.

Η προκαταρκτική έρευνα περιλαμβάνει:

- μελέτη των υδρογεωλογικών συνθηκών της αντίστοιχης ζώνης.
- μελέτη της εκάστοτε διύλιστικής ικανότητας του εδάφους και του υπεδάφους.»

Στο άρθρο 5 της ίδιας Κ.Υ.Α. αναφέρονται οι προϋποθέσεις και όροι για τις απορρίψεις επικινδύνων ουσιών στα υπόγεια νερά. Ως προϋποθέσεις αναφέρονται:

- Η δυνατότητα εποπτείας της ποιότητας των υπογείων νερών από την αρμόδια αρχή
- Η τήρηση όλων των τεχνικών προφυλάξεων για την αποφυγή της ρύπανσης των υπόγειων νερών
- Η τήρηση όλων των τεχνικών προφυλάξεων προκειμένου οι επικίνδυνες ουσίες να μη μπορούν να φθάσουν σε άλλα υδατικά συστήματα ή βλάψουν άλλα οικοσυστήματα.

Επιβάλλεται, επίσης, σειρά πρόσθετων όρων και διασφαλίσεων που πρέπει να περιλαμβάνονται στους περιβαλλοντικούς όρους του άρθρου 4 του Ν. 1650/86, και να καθορίζουν:

- Τον τόπο της απόρριψης
- Τις μεθόδους διάθεσης ή απόθεσης
- Τις απαραίτητες προφυλάξεις, λαμβάνοντας υπόψη κυρίως τη φύση και τη συγκέντρωση των ουσιών που υπάρχουν στα προς διάθεση ή προς απόθεση υλικά, τα χαρακτηριστικά του αποδέκτη καθώς και την εγγύτητα ζωνών συλλογής ιδιαίτερα πόσιμου,θερμού και μεταλλικού νερού.
- Την μέγιστη αποδεκτή ποσότητα κατά τη διάρκεια μιας ή περισσότερων περιόδων, των υλικών προς διάθεση ή προς απόθεση

- Τις τεχνικές προφυλάξεις που πρέπει να εφαρμοσθούν για να αποφευχθεί κάθε ρύπανση των υπογείων νερών από τις ουσίες που αναφέρονται στον κατάλογο ΙΙ του παραρτήματος του άρθρου 9
- Τις εγκαταστάσεις που επιτρέπουν τον έλεγχο των αποβλήτων που εκκενώνονται στα υπόγεια νερά
- Εφόσον κρίνεται αναγκαίο, τα μέτρα που επιτρέπουν την παρακολούθηση της ποιότητας των υπόγειων νερών

Στο άρθρο 6 αναφέρεται ότι στο Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. τηρείται αρχείο των εγκρίσεων των περιβαλλοντικών όρων που έχουν χορηγηθεί για τις έμμεσες και άμεσες απορρίψεις και η Δ/ση Περι/ντος παρέχει τη σχετική ενημέρωση στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Στο άρθρο 7 καθορίζεται ότι όσοι έχουν λάβει άδεια, τηρούν τους όρους που προβλέπονται σε αυτήν. Εφόσον δεν έχουν λάβει την προβλεπόμενη από τις ισχύουσες διατάξεις άδεια, οφείλουν εντός δύο μηνών να ενημερώσουν τον Υπουργό ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. ή τον Νομάρχη και να ζητήσουν την έγκριση περιβαλλοντικών όρων, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν1650/86.

Στο άρθρο 10 αναφέρεται ότι κάθε διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις της παρούσας καταργείται.

11. Η Υ.Α. 69269/5387/1990 (ΦΕΚ Β'678) «Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, περιεχόμενο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.), καθορισμός περιεχομένου ειδικών περιβαλλοντικών μελετών (Ε.Π.Μ.) και λοιπές συναφείς διατάξεις, σύμφωνα με το Ν. 1650/86» αποτέλεσε την πράξη εφαρμογής του Ν. 1650/86. Με αυτήν αποσκοπήθηκε, μεταξύ άλλων, ο καθορισμός του περιεχομένου των ειδικών περιβαλλοντικών μελετών και της διαδικασίας κατάρτισης και έγκρισής τους, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Ν. 1650/86.

Στο άρθρο 17 αναφέρεται ότι «Έργα ή δραστηριότητες που κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης υφίστανται ή βρίσκονται στο στάδιο της κατασκευής ή έχουν λάβει, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, σχετική έγκριση ή άδεια εγκατάστασης, προσαρμόζονται στις σχετικές διατάξεις ως προς την διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του όρου του άρθρου 9 της παρούσας απόφασης μετά από τέσσερα (4) χρόνια από την έναρξη ισχύος της. Αν η άδεια λειτουργίας λήγει πριν από την τετραετία, η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανανέωση ή τροποποίηση της άδειας λειτουργίας. Εάν πριν από την πάροδο της τετραετίας, κατά την κατασκευή ή την λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας προκύπτει ότι δεν προστατεύεται επαρκώς το περιβάλλον, επιβάλλονται περιβαλλοντικοί όροι σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της παρούσας απόφασης».

12. Με την Κ.Υ.Α. 55648/2210/1991 (ΦΕΚ Β' 323) «Μέτρα και περιορισμοί για την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και ειδικότερα καθορισμός οριακών τιμών των επικινδύνων ουσιών στα υγρά απόβλητα» τέθηκαν σε εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 10, σε συνδυασμό με αυτές των άρθρων 4 και 6 του Ν. 1650/86 και εναρμονίστηκε το εθνικό Δίκαιο με τις Οδηγίες 86/280/ΕΟΚ και 88/347/ΕΟΚ. Ειδικότερα, σε συνέχεια της Π.Υ.Σ. 144/87, καθορίστηκαν οι οριακές τιμές σειράς επικινδύνων ουσιών στα υγρά απόβλητα.

13. Από το Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων εκδόθηκε η Εγκύκλιος ΥΜ/2985/29-5-1991 «Οδηγίες εφαρμογής της Ε1β/221/65 Υγ. Δ/ξης όπως τροποποιήθηκε σε συνδυασμό με την 69269/5387/90 Υ.Α.». Με αυτήν δίδονται οδηγίες για την εφαρμογή της Υ.Δ. Ε1β/221/65, μετά τη δημοσίευση της Υ.Α. 69269/5387/90. Σύμφωνα με την εγκύκλιο αυτή, «Οι Υγειονομικές Υπηρεσίες εφαρμόζουν την Ε1β/221/65 Υγ/κή Δ/ξη όπως έχει, για τα έργα και δραστηριότητες και τους όρους που προβλέπει, ανεξάρτητα από τυχόν

υποχρεώσεις του ενδιαφερομένου που απορρέουν από την αρ. 69269/5387/90 Υπουργική Απόφαση, αρμοδιότητας του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.».

Συγκεκριμένα η διαδικασία που ακολουθείται και τα στάδια ανάλογα με τον τελικό αποδέκτη, καθορίζονται ως εξής:

- Διάθεση λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων σε επιφανειακούς υδάτινους αποδέκτες:
  - α. Έκδοση Νομαρχιακής Απόφασης, με την οποία θα καθορίζεται για κάθε αποδέκτη αν είναι επιτρεπτή η διάθεση λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων σε αυτόν και, σε καταφατική περίπτωση, καθορίζει τις χρήσεις νερών του αποδέκτη, το σημείο εκβολής και τους ειδικούς όρους διάθεσης.
  - β. Προέγκριση χωροθέτησης (από τις Υπηρεσίες του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) σύμφωνα με την Υ.Α. 69269/5387/90.
  - γ. Υποβολή Μελέτης Επεξεργασίας και διαθέσεως των λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων (που να έχει συνταχθεί από τον ενδιαφερόμενο σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 της Υ.Δ. Ε1β/221/65) στην Υγειονομική Υπηρεσία.
  - δ. Έλεγχος και έγκριση της μελέτης από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Νομαρχίας (Υγειονομική, Τ.Υ.Δ.Κ. κ.λ.π.).
  - ε. Διαδικασία και έγκριση περιβαλλοντικών όρων από τις Υπηρεσίες του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
  - στ. Χορήγηση προσωρινής άδειας επεξεργασίας και διαθέσεως λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων με απόφαση του Νομάρχη (διαρκείας 6 μηνών), όστερα από τη διαπίστωση της ορθής εκτέλεσης των εγκριθέντων έργων από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Νομαρχίας.
  - ζ. Χορήγηση οριστικής άδειας επεξεργασίας και διαθέσεως λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων με απόφαση του Νομάρχη μετά τη λήξη της προσωρινής κατά τη διάρκεια της οποίας διενεργήθηκαν έλεγχοι και επιβεβαιώθηκε η προβλεφθείσα απόδοση των έργων, με εργαστηριακές και άλλες μετρήσεις των ποιοτικών και ποσοτικών παραμέτρων... Σε περίπτωση που η απόδοση των κατασκευασθέντων έργων δεν είναι ικανοποιητική, εφόσον έχουν εξαντληθεί τα παραπάνω αναφερόμενα όρια, δεν χορηγείται οριστική άδεια αλλά ο ενδιαφερόμενος οφείλει να λάβει νέα άδεια διαθέσεως, αφού υποβάλει συμπληρωματική μελέτη των προτεινόμενων νέων έργων, προκειμένου να επιτευχθεί η απαιτούμενη απόδοση, ακολουθώντας από την αρχή τα προαναφερόμενα γ,δ,ε,στ,ζ στάδια.
- Διάθεση λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων υπεδάφια:
  - α. Προέγκριση χωροθέτησης (εφόσον απαιτείται) από τις Υπηρεσίες του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
  - β. Υποβολή μελέτης επεξεργασίας και διαθέσεως λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων (που να έχει συνταχθεί από τον ενδιαφερόμενο σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 της Υ.Δ. Ε1β/221/65).
  - γ. Έλεγχος και έγκριση της Μελέτης από την Υγειονομική Υπηρεσία.
  - δ. Έγκριση της Μελέτης και από την Πολεοδομία.
  - ε. Διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (εφόσον απαιτείται).
  - στ. Χορήγηση οριστικής άδειας από την Πολεοδομία.

14. Με την **Κ.Υ.Α. 19396/1546/1997 (ΦΕΚ Β' 604)** «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων» αποσκοπείται η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 12 του Ν.1650/86 με την αντικατάσταση της Κ.Υ.Α. 72751/3054/1985 και συγχρόνως η εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ για τα επικίνδυνα απόβλητα.

Στο άρθρο 5 αναφέρεται ότι απαιτείται η εκπόνηση Εθνικού Σχεδιασμού διαχείρισης των Επικινδύνων Αποβλήτων από το Υ.ΠΕ.ΧΩ., σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία, με βάση τις τεχνικές οικονομικές περιβαλλοντικές χωροταξικές κοινωνικές συνθήκες κ.λ.π., που να αποσκοπεί στην λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων.

Στο άρθρο 6 προβλέπεται η σύσταση, με απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Επιτροπής από εκπροσώπους των συναρμοδίων Υπουργείων, με έργο την κατάρτιση πλαισίου τεχνικών προδιαγραφών, μεταξύ άλλων, για:

- τον καθορισμό σύμφωνα με διεθνείς ή κοινοτικούς κανόνες, των οριακών τιμών περιεκτικότητας επικινδύνων ουσιών στα απόβλητα
- την προσωρινή αποθήκευση, αποθήκευση, ανάκτηση, ανακύκλωση, αξιοποίηση, επεξεργασία και διάθεση των επικινδύνων αποβλήτων.

Οι ως άνω τεχνικές προδιαγραφές προβλέπεται να εγκρίνονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Υγείας και Πρόνοιας και των κατά περίπτωση συναρμοδίων Υπουργών. Μέχρι την έγκρισή τους, ισχύουν αναφορικά με τα τεχνολογικά στοιχεία διαχείρισης των επικινδύνων αποβλήτων οι σχετικές διατάξεις της προϋφιστάμενης νομοθεσίας.

Στο άρθρο 7 ορίζεται ότι:

- Για την πραγματοποίηση κάθε έργου ή δραστηριότητας που αναφέρεται στη διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων απαιτείται η έγκριση περιβαλλοντικών όρων, σύμφωνα με τις διαδικασίες που καθορίζονται στις σχετικές διατάξεις της Κ.Υ.Α. 69269/5387/90.
- Απαιτείται άδεια προσωρινής αποθήκευσης, αποθήκευσης, συλλογής, μεταφοράς, μεταφόρτωσης αξιοποίησης και διάθεσης των επικινδύνων αποβλήτων, η οποία χορηγείται από τον οικείο Νομόρχη μετά από κοινή εισήγηση επιτροπής που συστήνεται για αυτό τον σκοπό.

Στο άρθρο 19 (μεταβατικές διατάξεις) αναφέρεται ότι:

- Οποιοσδήποτε προβαίνει σε αξιοποίηση ή διάθεση επικινδύνων αποβλήτων υποχρεούται:
  - α. Από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης να έχει λάβει την προβλεπόμενη στο άρθρο 4 του Ν.1650/86 έγκριση περιβαλλοντικών όρων σύμφωνα με την διαδικασία της υπ' αριθμ. 69269/5387/90 Κ.Υ.Α.
  - β. Μέσα σε 2 μήνες από την έναρξη ισχύος της Κ.Υ.Α. του άρθρου 6 της παρούσας απόφασης να υποβάλλει στον οικείο Νομόρχη αίτηση για τη χορήγηση άδειας αξιοποίησης ή διάθεσης επικινδύνων αποβλήτων.
- Οποιοσδήποτε προβαίνει σε προσωρινή αποθήκευση, συλλογή, μεταφορά ή μεταφόρτωση υποχρεούται μέσα σε δύο μήνες από την έναρξη ισχύος της Κ.Υ.Α. του άρθρου 6 της παρούσας απόφασης (κατάρτιση πλαισίου τεχνικών προδιαγραφών) να υποβάλλει αίτηση για τη χορήγηση άδειας στον οικείο Νομόρχη
- Μέχρι να χορηγηθούν οι προβλεπόμενες άδειες σύμφωνα με τις διατάξεις της Απόφασης αυτής, ισχύουν οι διατάξεις της Κ.Υ.Α. 72751/3054/85.
- Μέχρι να εκδοθεί η Κ.Υ.Α. του άρθρου 6 της παρούσας απόφασης, θα ισχύουν οι διατάξεις της Κ.Υ.Α. 72751/3054/85.

[Η εν λόγω Κ.Υ.Α. δεν εφαρμόστηκε, καθώς δεν εκδόθηκε η Κ.Υ.Α. του άρθρου 6 (κατάρτιση πλαισίου τεχνικών προδιαγραφών)].

15. Με την **Π.Υ.Σ. 2/2001 (ΦΕΚ Α'15)** «Καθορισμός των κατευθυντηρίων και οριακών τιμών ποιότητας των νερών από απορρίψεις ορισμένων επικινδύνων ουσιών που υπάγονται στον κατάλογο II της οδηγίας 76/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 4^{ης} Μαΐου 1976» αποσκοπήθηκε η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 9 του Ν1650/86 και η συμμόρφωση με τις διατάξεις του άρθρου 7 της οδηγίας 76/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 4^{ης} Μαΐου 1976, ώστε να επιτυγχάνεται πληρέστερα η μείωση της ρύπανσης των νερών από τις απορρίψεις επικινδύνων ουσιών οι οποίες έχουν ανευρεθεί στους υδατικούς αποδέκτες της χώρας και περιλαμβάνονται στον κατάλογο II του παραρτήματος της εν λόγω οδηγίας.

Στο άρθρο 4 αναφέρεται ότι με κοινές Αποφάσεις των Υπουργών Ανάπτυξης, ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. , Γεωργίας και Υγείας- Πρόνοιας καθορίζονται οι περιοχές των υδατικών αποδεκτών που επηρεάζονται από τις απορρίψεις των ουσιών που αναγράφονται στο Παράρτημα I, (συμπεριλαμβανομένου και του χρωμίου). Με τις ίδιες Αποφάσεις εγκρίνονται αντίστοιχα

ειδικά προγράμματα μείωσης της ρύπανσης των υδατικών αποδεκτών από τις απορρίψεις αυτές και περιλαμβάνουν

α) θέσπιση αυστηρότερων ενδεχομένως οριακών τιμών ποιότητας από τις αναφερόμενες στο Παράρτημα II.

β) θέσπιση αυστηρότερων ενδεχομένως οριακών τιμών των ουσιών Παράρτημα I στα υγρά απόβλητα από τις αναφερόμενες σε ειδικές διατάξεις της εκάστοτε κείμενης νομοθεσίας.

γ) Για τις απορρίψεις που πραγματοποιούνται στις ως άνω υδατικές περιοχές απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν.1650/86 και με την διαδικασία που προβλέπεται στις υπ. αριθ. 69269/5387/1990 και υπ. αριθ. 75308/5512/1990 ΚΥΑ. Με την έγκριση αυτή καθορίζονται για κάθε έργο και δραστηριότητα, εκτός των άλλων, και τα πρότυπα αποβολής των ουσιών στον υδατικό αποδέκτη.

Στο Παράρτημα II, Πίνακας 4, «Ποιοτικοί στόχοι για μέταλλα» καθορίστηκε ως οριακή τιμή για το **Χρώμιο** στα επιφανειακά νερά η συγκέντρωση των **50 µg/l**. Η παραπάνω συγκέντρωση αντιστοιχεί στον μέσο όρο αποτελεσμάτων που προσδιορίζονται σε ένα έτος.

Στο άρθρο 7 αναφέρεται ότι κάθε διάταξη που αντικείται στις διατάξεις της παρούσας Πράξης ή ανάγεται σε θέματα που ρυθμίζονται από αυτήν, καταργείται.

16. Με την **Κ.Υ.Α. 4859/726/2001 (ΦΕΚ Β' 253)**, οι οριακές τιμές στα υγρά απόβλητα των επικινδύνων ουσιών του Καταλόγου του Παραρτήματος I του άρθρου 6 της Π.Υ.Σ. 2/1-2-2001 εφαρμόζονται υποχρεωτικά, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που αποδειχθεί ότι οι οριακές τιμές ποιότητας του υδατικού περιβάλλοντος που προσδιορίζονται με την παραπάνω Π.Υ.Σ. επιτεύχθηκαν και διατηρούνται στη γεωγραφική περιοχή που μπορεί να προσβληθεί από απορρίψεις επικινδύνων ουσιών με τη λήψη κατάλληλων και ενδεδειγμένων μέτρων και μεθόδων.

Οι Οριακές τιμές των προτύπων αποβολής του χρωμίου δίδονται ως εξής:

		Τύπος μέσης τιμής	Συγκέντρωση (mg/l)	Πρέπει να τηρούνται από την
Βιομηχανικής εγκατάστασης	Λίμνες	Μήνας	0.6	01.01.2004
		Ημέρα	1.2	01.01.2004
	Ποτάμια	Μήνας	1.0	01.01.2004
		Ημέρα	2.0	01.01.2004
	Παράκτια ύδατα	Μήνας	1.5	01.01.2004
		Ημέρα	3.0	01.01.2004

Επειδή η συγκέντρωση των ουσιών αυτών στα υγρά απόβλητα εξαρτάται από την συγκεκριμένη ποσότητα νερού που χρησιμοποιείται και η οποία ποικίλει ανάλογα με τις χρησιμοποιούμενες μεθόδους και τις εκάστοτε βιομηχανικές εγκαταστάσεις, πρέπει σε όλες τις περιπτώσεις να τηρούνται εκτός από τις μέγιστες συγκεντρώσεις της ουσίας στα υγρά απόβλητα και οι οριακές τιμές οι εκφρασμένες σαν βάρος των απορριπτόμενων ουσιών ανά μονάδα του χαρακτηριστικού μεγέθους της ρυπαντικής δραστηριότητας.

Στο άρθρο 5 ορίζεται ότι «Οι ειδικές οριακές τιμές κάθε επικίνδυνης ουσίας από τις αναφερόμενες στο Παράρτημα I καθορίζονται με την απόφαση έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων ενός έργου ή δραστηριότητας, από όπου προέρχονται οι απορρίψεις των ουσιών αυτών στα υγρά απόβλητα.

Προϋπόθεση για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων είναι η διασφάλιση από τον ενδιαφερόμενο της τήρησης των ειδικών οριακών τιμών στα υγρά απόβλητα.

...Κατά την επανεξέταση των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων ελέγχεται αν οι καθορισθείσες ειδικές οριακές τιμές των επικινδύνων ουσιών στα υγρά απόβλητα πρέπει να παραταθούν ή να τροποποιηθούν λόγω μεταβολής των όρων έγκρισης και της κατάστασης του φυσικού αποδέκτη ή να ανανεωθούν λόγω τροποποίησης των οριακών τιμών των επικινδύνων ουσιών στα υγρά απόβλητα.

Σε περίπτωση μη τήρησης των ειδικών οριακών τιμών των επικινδύνων ουσιών στα υγρά απόβλητα η κατά περίπτωση αρμόδια για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων αρχή λαμβάνει τα

κατάλληλα και αναγκαία μέτρα, προκειμένου να διασφαλισθεί η τήρηση τους και εφόσον κριθεί αναγκαίο απαγορεύει κάθε απόρριψη στο υδατικό περιβάλλον.

Σε περίπτωση που για τεχνικούς λόγους οι προς έγκριση όροι δεν αντιστοιχούν στα καλύτερα διαθέσιμα τεχνικά μέσα και πριν χορηγηθεί η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων η αρμόδια Υπηρεσία του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. αιτιολογεί τους λόγους αυτούς την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Εάν αρμόδιος για την χορήγηση της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων είναι ο Νομάρχης η αρμόδια Υπηρεσία της Ν.Α. προβαίνει στην αιτιολόγηση των παραπάνω λόγων προς την αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ για την εν συνεχεία διαβίβαση τους προς την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Κατά την διαδικασία καθορισμού των ειδικών οριακών επικινδύνων τιμών στα υγρά απόβλητα λαμβάνεται ειδική μέριμνα, ώστε να μην επέλθει σε άλλο φυσικό αποδέκτη, ιδιαίτερα στο έδαφος και στην ατμόσφαιρα αύξηση της ρύπανσης που θα οφείλεται στις εν λόγω ουσίες».

Στο άρθρο 7 ορίζεται η διαδικασία ελέγχου των ειδικών οριακών τιμών:

«Ο έλεγχος για την τήρηση των ειδικών οριακών τιμών πραγματοποιείται με κριτήριο τις ειδικές συνθήκες του υδατικού περιβάλλοντος και την ευαισθησία των οικοσυστημάτων της περιοχής. Η διαδικασία του ελέγχου βασίζεται στη λήψη και στην ανάλυση δειγμάτων, στην μέτρηση της παροχής των απορρίψεων και της ποιότητας των υφιστάμενων επεξεργασία ουσιών. Ιδιαίτερα στην περίπτωση που είναι αδύνατον να προσδιορισθεί η ποσότητα των ουσιών που υφίστανται επεξεργασία η διαδικασία ελέγχου μπορεί να στηρίζεται στην ποσότητα ουσιών που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με την παραγωγική ικανότητα επί της οποίας έχει εκδοθεί η άδεια εγκατάστασης του συγκεκριμένου έργου ή δραστηριότητας. Ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα συλλέγεται επί ένα εικοσιτετράωρο. Η ποσότητα της ουσίας που απορρίπτεται κατά τη διάρκεια ενός μηνός υπολογίζεται με βάση τις ποσότητες των ουσιών που απορρίπτονται καθημερινά. Η μέτρηση παροχής των υγρών αποβλήτων πρέπει να πραγματοποιείται με ακρίβεια συν πλην 20%».

Στο άρθρο 8 ορίζεται ότι το ΥΠΕΧΩΔΕ μέσω του Εθνικού δικτύου παρακολούθησης της ποιότητας των νερών της χώρας που εγκαθιστά εξασφαλίζει την επιτήρηση του υδατικού περιβάλλοντος που επηρεάζεται από τις απορρίψεις των βιομηχανικών εγκαταστάσεων και άλλων πηγών σημαντικών απορρίψεων. Οι περιοχές του υδατικού αποδέκτη που επηρεάζονται από απορρίψεις επικινδύνων ουσιών και στις οποίες γίνεται παρακολούθηση της ποιότητας των νερών καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 της υπ. αριθ. 2/1-2-2001 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου.

Στο άρθρο 10 ορίζεται ότι κάθε Νομάρχης, στην περιοχή αρμοδιότητας του οποίου γίνονται απορρίψεις στο υδατικό περιβάλλον των επικινδύνων ουσιών που αναφέρονται στον κατάλογο του Παραρτήματος Ι, υποβάλλει ετήσια ενημερωτική έκθεση στον Υπουργό ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

Στο Άρθρο 11, Μεταβατικές Διατάξεις, αναφέρεται ότι όσοι μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης διενεργούν απορρίψεις στο υδατικό περιβάλλον των επικινδύνων ουσιών που αναφέρονται στον Κατάλογο του παραρτήματος Ι (μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται και το χρώμο) οφείλουν μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από την έναρξη ισχύος της παρούσας να ενημερώσουν την αρμόδια υπηρεσία του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., ή της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης κατά περίπτωση, για τις απορρίψεις αυτές.

Στο Άρθρο 13 «Κυρώσεις» αναφέρεται ότι σε οποιονδήποτε ρυπαίνει ή συμβάλλει στην πρόκληση ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος με πράξη ή παράλειψη, κατά παράβαση των διατάξεων της παρούσας απόφασης, επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 28, 29 και 30 Ν.1650/86 .

Ανεξάρτητα από τα παραπάνω επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται σε άλλες διατάξεις της κείμενης Νομοθεσίας όπως του Α.Ν. 2520/1940 «περί υγειονομικών διατάξεων» (ΦΕΚ 237 Α/1940)

Στο Άρθρο 14 αναφέρεται ότι κάθε διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις της παρούσας απόφασης ή ανάγεται σε θέματα που ρυθμίζονται από αυτήν, καταργείται.

17. Η Κ.Υ.Α. 50388/2704/Ε103/2003 (ΦΕΚ Β'1866) συμπλήρωσε την Π.Υ.Σ. 2/2001, προκειμένου να εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 1650/1986 και να υπάρξει συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 76/464/ΕΟΚ, ώστε «με την τροποποίηση και συμπλήρωση της Π.Υ.Σ. 2/2001 να επιτυγχάνεται πιο ολοκληρωμένα και αποτελεσματικά η μείωση της ρύπανσης των

νερών από τις απορρίψεις επικινδύνων ουσιών οι οποίες έχουν ανευρεθεί στους υδατικούς αποδέκτες της χώρας και περιλαμβάνονται στο Παράρτημα της εν λόγω Πράξης».

Καταρτίστηκε Εθνικό Πρόγραμμα μείωσης της ρύπανσης των επιφανειακών νερών της χώρας από ουσίες του καταλόγου II, υπομήφεις για τον κατάλογο I της Οδηγίας 76/464/ΕΟΚ. Σκοπός του Προγράμματος είναι ο έλεγχος και η μείωση των συγκεντρώσεων των ουσιών αυτών στα επιφανειακά νερά της χώρας.

Φορέας υλοποίησης του Προγράμματος είναι το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και ειδικότερα το Τμήμα Νερών της Δ/νσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού της Γεν. Δ/νσης Περιβάλλοντος υποστηριζόμενο από Ειδική Διϋπουργική Επιτροπή. Δημιουργείται δίκτυο Παρακολούθησης Ποιότητας Επιφανειακών Νερών ως προς τοξικές ουσίες, που περιλαμβάνει 53 σταθμούς δειγματοληψίας σε 11 ποταμούς, 7 λίμνες και 4 θαλάσσιες περιοχές.

Το Γενικό Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης των επιφανειακών νερών της χώρας περιλαμβάνει 183 σταθμούς δειγματοληψίας που καλύπτουν όλη την χώρα. Η επιλογή των σημείων/σταθμών έγινε έτσι ώστε να καλύπτονται όλοι οι ποταμοί και οι λίμνες της χώρας με αντιπροσωπευτικά σημεία.

Πεδίο εφαρμογής του Προγράμματος είναι τα εσωτερικά επιφανειακά νερά και τα εσωτερικά παράκτια (υφάλμυρα) της χώρας.

Μεταξύ των σημαντικών υδατικών συστημάτων που έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα Παρακολούθησης είναι και ο **ποταμός Ασωπός**, στις δε παρακολουθούμενες επικίνδυνες ουσίες του καταλόγου II περιλαμβάνεται και το **Χρώμιο** με ποιοτικό στόχο για τα επιφανειακά νερά της χώρας τα **50 µg/l** (Πίνακας 5 του Παραρτήματος).

Η επίτευξη των ορίων εκπομπής θα πρέπει, σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 4859/726/2001, να επιτευχθεί το αργότερο μέχρι το τέλος του 2003.

Ποιοτικοί στόχοι για τα επιφανειακά νερά: Με ειδικά νομοθετήματα θεσπίστηκαν ποιοτικοί στόχοι για τα επιφανειακά νερά της χώρας, αναφορικά με τις ουσίες του Καταλόγου II της 76/464/ΕΟΚ Οδηγίας, με έμφαση στις ουσίες που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τη χώρα. Οι ποιοτικοί στόχοι θεσπίστηκαν με την Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου 2/01.02.2001. Η εν λόγω Π.Υ.Σ. αποτελεί την βάση για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της ποιότητας των επιφανειακών νερών της χώρας, αναφορικά με τις ουσίες του Καταλόγου II της Οδηγίας 76/464/ΕΟΚ. Ακολουθεί ο Πίνακας 5, όπου θεσπίζεται ως ποιοτικό όριο για το χρώμιο τα 50 µg/l (WQO). Οι τιμές συγκεντρώσεων που αναφέρονται, αντιστοιχούν στη μέση τιμή των αποτελεσμάτων που συλλέγονται σε ένα έτος.

Θέσπιση ορίων εκπομπής: Τα όρια εκπομπών (ELV) έχουν τεθεί σε Εθνικό Επίπεδο όσον αφορά βιομηχανικές απορρίψεις ουσιών του Καταλόγου II της Οδηγίας 76/464/ΕΕC. Τα (ELV) υιοθετούνται ως μέση τιμή των απορρίψεων αποβλήτων από διάφορες βιομηχανικές διαδικασίες. Η θέσπιση ορίων εκπομπής δεν έγινε ανά δραστηριότητα, καθώς για τις ουσίες αυτές δεν έχουν ακόμα καθοριστεί διεθνώς σχετικά πρότυπα ή προτεινόμενες τιμές.

Αδειοδότηση για διάθεση βιομηχανικών αποβλήτων: Ο καθορισμός των οριακών τιμών αποτελεί την βάση για τον αυστηρότερο έλεγχο των αδειοδοτήσεων δραστηριοτήτων, στα απόβλητα των οποίων περιέχονται οι ουσίες του Καταλόγου II της 76/464/ΕΟΚ Οδηγίας. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να εξασφαλισθεί ότι η βιομηχανική δραστηριότητα χρησιμοποιεί και εφαρμόζει προδιαγραφές που ανταποκρίνονται στα καλύτερα τεχνικά διαθέσιμα μέσα και ότι δεν γίνεται μεταφορά της ρύπανσης σε άλλο φυσικό αποδέκτη (αέρας, έδαφος).

Η επίτευξη των ορίων εκπομπής θα πρέπει, σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 4859/726/2001, να επιτευχθεί το αργότερο μέχρι το τέλος του 2003. Οι σχετικές δραστηριότητες θα προβούν στα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη των οριακών αυτών τιμών μέχρι την ημερομηνία αυτή.

Χρονοδιάγραμμα δράσεων: Αναφέρεται ότι, καθώς μέχρι σήμερα δεν έχουν εντοπισθεί στα επιφανειακά νερά της χώρας υψηλές συγκεντρώσεις των ουσιών αυτών, έμφαση δίνεται στην διατήρηση της κατάστασης αυτής και στην πρόληψη μελλοντικής ρύπανσης. Το χρονοδιάγραμμα που τέθηκε έχει ως αφετηρία το 2000, καθώς τότε άρχισε η υλοποίηση των σχετικών δράσεων. Απαιτείται η ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πρόοδο της υλοποίησης του προγράμματος.

18. Με τον Ν. 3199/2003 (ΦΕΚ Α' 280) «Προστασία και διαχείριση των υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000» εναρμονίστηκε το εθνικό Δίκαιο με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ, για την προστασία και διαχείριση των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων.

Στο άρθρο 3 συνιστώνται η Εθνική Επιτροπή Υδάτων, το Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων και η Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων. Επίσης «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Γεωργίας, Ανάπτυξης, Οικονομίας και Οικονομικών, Υγείας και Πρόνοιας, ορίζεται εθνικό δίκτυο παρακολούθησης της ποιότητας και ποσότητας των υδάτων με καθορισμό των θέσεων (σταθμών) μετρήσεων και των φορέων που υλοχρεούνται στη λειτουργία τους. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι υποχρεώσεις των φορέων που συμμετέχουν στο εθνικό δίκτυο παρακολούθησης και κάθε θέμα σχετικό με την ανάπτυξη και τη λειτουργία του».

Στο Άρθρο 4, συνιστάται η Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων στο Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., η οποία, μεταξύ άλλων, παρακολουθεί τη λειτουργία των Δ/νσεων Υδάτων των Περιφερειών και παρέχει οδηγίες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, ενώ για κάθε λεκάνη απορροής ποταμού υποχρεούται να συντάξει πλήρη και αναλυτική έκθεση των χαρακτηριστικών της έως 22-12-2004.

Στο άρθρο 5 ορίζεται ότι «Η προστασία και διαχείριση κάθε λεκάνης απορροής ποταμού ανήκει στην Περιφέρεια, στα διοικητικά όρια της οποίας εκτείνεται... Σε κάθε Περιφέρεια συνιστάται Διεύθυνση Υδάτων, μέσω της οποίας ασκούνται οι αρμοδιότητες της Περιφέρειας για την προστασία και διαχείριση των υδάτων».

Στο άρθρο 7 θεσμοθετείται σε κάθε Περιφέρεια «η εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών αρμοδιότητάς της... Το Σχέδιο Διαχείρισης περιέχει όλα τα στοιχεία, πληροφορίες και εκτιμήσεις που είναι απαραίτητα για την προστασία και διαχείριση των υδάτων».

Στο άρθρο 8 προβλέπεται ότι οι Περιφέρειες καταρτίζουν: α) Πρόγραμμα Μέτρων και β) Πρόγραμμα Παρακολούθησης της κατάστασης των υδάτων.

Στο άρθρο 9 αναφέρεται ότι «κάθε έργο ή δραστηριότητα, που μπορεί να προκαλέσει ρύπανση με απόρριψη υγρών αποβλήτων στο περιβάλλον, οφείλει να εναρμονίζεται με τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης, ώστε να επιτυγχάνεται η προστασία και η επίτευξη του στόχου της καλής οικολογικής κατάστασης των υδάτων. Κάθε Περιφέρεια καταρτίζει Πρόγραμμα Ειδικών Μέτρων κατά της ρύπανσης των υδάτων από μεμονωμένους ρύπους ή ομάδες ρύπων που αποτελούν σημαντικό κίνδυνο για το υδάτινο περιβάλλον ή μέσω αυτού, συμπεριλαμβανομένων και των υδάτων που προορίζονται για την άντληση πόσιμου ύδατος. Για τους ρύπους αυτούς, που καθορίζονται με απόφαση των αρμόδιων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα μέτρα αποσκοπούν στην προοδευτική μείωση ή ανακόκλωση και, για τις επικίνδυνες ουσίες προτεραιότητας που καθορίζονται με όμοια απόφαση, στην παύση ή τη σταδιακή εξάλειψη των απορρίψεων, εκπομπών και διαρροών».

19. Η Κ.Υ.Α. Η.Π. 13588/725/2006 (ΦΕΚ Β' 383) «Μέτρα όροι και περιορισμοί για τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ "για τα επικίνδυνα απόβλητα" του Συμβουλίου της 12^{ης} Δεκεμβρίου 1991. Αντικατάσταση της υπ. αριθ. 19396/1546/1997 κοινής υπουργικής απόφασης "Μέτρα και όροι για τη διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων"» αντικατέστησε την Κ.Υ.Α. 19396/1546/1997.

Στο άρθρο 7 τίθενται ως μέτρα και προϋποθέσεις για τη διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων:

- Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων σύμφωνα με το Ν.1650/86 όπως αντικαταστάθηκε με το Ν. 3010/2002 και, (επί τη βάση των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων)
- Η έκδοση Άδειας Διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων

Η Άδεια διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων χορηγείται:

ι) Με απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. μετά από εισήγηση της αρμόδιας Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. σε εγκαταστάσεις οι οποίες εκτελούν τις ως άνω εργασίες για λογαριασμό τρίτων ή και για λογαριασμό τρίτων

ιι) με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας σε εγκαταστάσεις οι οποίες επεξεργάζονται / αξιοποιούν ή/ και διαθέτουν οι ίδιες τα επικίνδυνα απόβλητα τους.

Για τη χορήγηση της άδειας αποθήκευσης, επεξεργασίας και των άλλων εργασιών αξιοποίησης ή και διάθεσης επικινδύνων αποβλήτων, απαιτείται υποβολή αίτησης από τον ενδιαφερόμενο που συνοδεύεται από:

- Απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων
- Μελέτη της οργάνωσης της εγκατάστασης, σύμφωνη με τις Γενικές Τεχνικές Προδιαγραφές, καθώς και με την απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.

Στο άρθρο 18 τίθενται οι μεταβατικές διατάξεις, σύμφωνα με τις οποίες:

- Μέχρι την χορήγηση των αδειών διαχείρισης που προβλέπονται, ισχύουν οι άδειες διαχείρισης που έχουν χορηγηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της ΚΥΑ 19396/1997.
- Σε περίπτωση που μέχρι την έναρξη της ισχύος της παρούσας απόφασης έχουν υποβληθεί αιτήσεις για τη χορήγηση αδειών διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων, οι εν λόγω άδειες εκδίδονται σύμφωνα με τις μέχρι τότε ισχύουσες διατάξεις
- Οποιοσδήποτε προβαίνει σε εργασίες διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων υποχρεούται να συμμορφωθεί με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης μέσα σε έξι μήνες από την έναρξη ισχύος αυτής.

Στο άρθρο 20 αναφέρεται ότι από την έναρξη ισχύος της, καταργούνται οι Κ.Υ.Α. 19396/1546/1997 και 72751/3054/1985, καθώς και κάθε άλλη διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις της παρούσας απόφασης ή ανάγεται σε θέματα που ρυθμίζονται από αυτήν.

20. Με την **Κ.Υ.Α. Η.Π. 24944/1159/2006 (ΦΕΚ Β'791)** «Έγκριση Γενικών Τεχνικών Προδιαγραφών για την διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων...» τέθηκαν σε εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 11 και 12 (παρ. 2,3 και 4) του Ν. 1650/86, καθώς και αυτές του άρθρου 5 (παρ. Β) της Κ.Υ.Α. 13588/725/2006 και, κατ' επέκταση, του άρθρου 7 (παρ. 1) της οδηγίας 91/156/ΕΟΚ, με την έγκριση γενικών τεχνικών προδιαγραφών για τη διαχείριση (συλλογή, συσκευασία, σήμανση, μεταφορά, αποθήκευση, μεταφόρτωση, επεξεργασία, αξιοποίηση, υγειονομική ταφή και υπόγεια διάθεση) επικινδύνων αποβλήτων. Τα κριτήρια για την υπόγεια εναπόθεση των επικινδύνων αποβλήτων, καθώς και τα κριτήρια αξιολόγησης της ασφάλειας των χώρων αυτών, καθορίζονται από την Απόφαση 2003/33/ΕΚ.

Στο άρθρο 4 παράγρ. 3.6. καθορίζεται ότι τα κατάλοιπα καθώς και τα προϊόντα τα οποία προκύπτουν από την λειτουργία των εγκαταστάσεων επεξεργασίας, διατίθενται ή αξιοποιούνται αντίστοιχα, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών. Ευθύνη του φορέα λειτουργίας της εγκατάστασης αποτελεί ο χαρακτηρισμός των ανωτέρω καταλοίπων ή προϊόντων ως προς την επικινδυνότητα. Εφόσον υπάρχει πιθανότητα διάθεσης σε ΧΥΤΑ μη επικινδύνων, τα κατάλοιπα θα πρέπει να έχουν ιδιότητες τέτοιες, ώστε να πληρούν τα κριτήρια αποδοχής του ΧΥΤΑ.

21. Με την **Κ.Υ.Α. 8668/2007 (ΦΕΚ Β'287)** «Έγκριση Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Επικινδύνων Αποβλήτων (ΕΣΔΕΑ)...» τέθηκαν σε εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 11 και 12 (παρ. 2,3 και 4) του Ν. 1650/86, καθώς και αυτές του άρθρου 5 (παρ. Α) της Κ.Υ.Α. 13588/725/2006 και, κατ' επέκταση, του άρθρου 7 (παρ. 1) της οδηγίας 91/156/ΕΟΚ, με την έγκριση του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης των επικινδύνων αποβλήτων (Ε.Σ.Δ.Ε.Α.).

22. Το **Π.Δ. 51/2007 (ΦΕΚ Α'54)** «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2000» εκδόθηκε σε εφαρμογή του Ν. 3199/2003 ώστε «με τη

θέσπιση του αναγκαίου πλαισίου μέτρων και διαδικασιών να επιτογχάνεται η ολοκληρωμένη προστασία και ορθολογική διαχείριση των εσωτερικών επιφανειακών, των μεταβατικών, των παράκτιων και υπόγειων νερών, η οποία συνίσταται (μεταξύ άλλων):

...γ) στην ενίσχυση της προστασίας και τη βελτίωση του υδάτινου περιβάλλοντος, μεταξύ άλλων με ειδικά μέτρα για την προοδευτική μείωση των απορρίψεων εκπομπών και διαρροών ουσιών προτεραιότητας και με την παύση ή τη σταδιακή εξάλειψη των απορρίψεων, εκπομπών και διαρροών των επικινδύνων ουσιών προτεραιότητας,

δ) στη διασφάλιση της προοδευτικής μείωσης της ρύπανσης των υπογείων υδάτων και στην αποτροπή της περαιτέρω μόλυνσής τους..»

Στο άρθρο 4 τίθενται περιβαλλοντικοί στόχοι τόσο για τα επιφανειακά, όσο και για τα υπόγεια ύδατα.

Στο άρθρο 9 εντέλλονται οι Δ/νσεις Υδάτων των Περιφερειών να ελέγχουν τις απορρίψεις στα επιφανειακά ύδατα. Μεταξύ άλλων, διενεργούν ελέγχους «για την τήρηση των οριακών τιμών εκπομπής που έχουν καθορισθεί ή καθορίζονται με ειδικές διατάξεις».

Στο άρθρο 11 θεσμοθετείται «Πρόγραμμα Παρακολούθησης της κατάστασης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων καθώς και των προστατευόμενων περιοχών». Τα Πρόγραμμα αυτό καλύπτει, μεταξύ άλλων:

- Για τα επιφανειακά ύδατα, την οικολογική και τη χημική τους κατάσταση και το οικολογικό τους δυναμικό
- Για τα υπόγεια ύδατα, την παρακολούθηση της ποσοτικής και της χημικής τους κατάστασης, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις της εκάστοτε κείμενης εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την προστασία των υπόγειων υδάτων.

Στο άρθρο 12 καθορίζεται η κατάρτιση Προγράμματος Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων, μεταξύ των οποίων είναι «μέτρα για σημειακές πηγές απορρίψεων, οι οποίες ενδέχεται να προκαλέσουν ρύπανση. Τα μέτρα αυτά μπορεί να είναι περιβαλλοντικοί όροι, η έγκριση των οποίων γίνεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις της νομοθεσίας, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται μεταξύ άλλων η απαγόρευση διοχέτευσης ρύπων στα ύδατα. Οι έλεγχοι τήρησης των όρων αυτών διενεργούνται σύμφωνα με την κείμενη σχετικά νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων που διενεργούνται σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 13. Τα συστήματα ελέγχων επανεξετάζονται περιοδικώς και, εφόσον χρειάζεται, επικαιροποιούνται». Επίσης «Όταν τα στοιχεία παρακολούθησης ή άλλα στοιχεία υποδεικνύουν ότι δεν είναι πιθανόν να επιτευχθούν οι στόχοι που τίθενται δυνάμει του άρθρου 4 για το υδατικό σύστημα, η Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε... να εξετάζονται οι σχετικές άδειες και λοιπές διοικητικές πράξεις και να αναθεωρούνται εφόσον συντρέχει περίπτωση... να θεσπίζονται τα πρόσθετα μέτρα που είναι αναγκαία προκειμένου να επιτευχθούν οι εν λόγω στόχοι, συμπεριλαμβανομένης, εφόσον συντρέχει περίπτωση, της θέσπισης αυστηρότερων περιβαλλοντικών προτύπων...».

Στο άρθρο 13 εντέλλονται «Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Υδάτων να καταρτίζουν Πρόγραμμα Ειδικών Μέτρων κατά της ρύπανσης των υδάτων.., από μεμονωμένους ρύπους ή ομάδες ρύπων που αποτελούν σημαντικό κίνδυνο για το υδατικό περιβάλλον...».

Στο άρθρο 14 εντέλλονται «Οι Διευθύνσεις Υδάτων των Περιφερειών να θεσπίζουν Πρόγραμμα Ειδικών Μέτρων κατά της ρύπανσης για την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης των υπόγειων υδάτων...Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην επίτευξη του στόχου της καλής χημικής κατάστασης των υπογείων υδάτων...».

Στο άρθρο 17 προβλέπεται η κατάργηση:

- Στις 23-12-2007 των άρθρων 3Α παράγρ. 1, 4, 5 παράγρ. 1-3α, 6, 7α, 8-10 της Κ.Υ.Α. 46399/1352/86
- Στις 23-12-2013 των άρθρων 3Α παράγρ. 3, 3Β παράγρ. 1-1.4, 5 παράγρ. 3 εδάφ. Β της Κ.Υ.Α. 46399/1352/86, η Κ.Υ.Α. 26857/553/88, η Π.Υ.Σ. 2/2001 και η Κ.Υ.Α. 4859/726/2001.

-----
23. Για την χορήγηση Άδειας Λειτουργίας μιας νέας ή επεκτεινόμενης βιομηχανικής ή βιοτεχνικής μονάδας, η υφιστάμενη έως τον Απρίλιο του 2005 νομοθεσία (Ν. 2516/97-ΦΕΚ Α'159 και Υ.Α. Φ15/οικ. 5239/245/98-ΦΕΚ

B'238) προέβλεπε την κατάθεση αίτησης στην Αδειοδοτούσα Αρχή (Υπηρεσία Βιομηχανίας της αρμόδιας Ν/Α), μέσα στο χρονικό διάστημα ισχύος της άδειας εγκατάστασης, συνοδευόμενη από σειρά δικαιολογητικών, μεταξύ των οποίων και «Άδεια Διάθεσης Αποβλήτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις, όπου απαιτείται». Μάλιστα, στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, στο θέμα «Άδεια Λειτουργίας», λόγω, προφανώς, αμέλειας στην ενημέρωσή της, γίνεται ακόμη αναφορά στην προαναφερθείσα νομοθεσία και στα δικαιολογητικά που απαιτούνται σύμφωνα με αυτήν (*συννημμένο 5*). Στο δικαιολογητικό «Άδεια Διάθεσης Αποβλήτων» υπάρχει σύνδεσμος (link) που αναφέρεται λεπτομερώς στα της Άδειας αυτής, σύμφωνα με τις διατάξεις της Υ.Δ. Ε1β)221/65 (*συννημμένο 6*).

Σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγρ. 1ε του Ν. 2516/97, ο ενδιαφερόμενος φορέας, για την έκδοση της (προαπαιτούμενης) Άδειας Διάθεσης Αποβλήτων, έχει τη δυνατότητα είτε να υποβάλει ο ίδιος αίτηση στην εκδίδουσα την άδεια αυτή Υπηρεσία, συνοδευόμενη από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και να υποβάλει εν συνεχεία την Άδεια Διάθεσης Αποβλήτων στην Υπηρεσία Βιομηχανίας, είτε να υποβάλει απευθείας τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στην Υπηρεσία Βιομηχανίας, η οποία θα μεριμνήσει για την έκδοση αρμοδίως της Άδειας Διάθεσης Αποβλήτων.

Η εν ισχύι σήμερα νομοθεσία (Ν. 3325/05-ΦΕΚ Α'68 και Υ.Α. Φ15/οικ. 7815/615/05/05-ΦΕΚ Β'542), αναφέρεται στο εν ως άνω δικαιολογητικό, ως «Άδεια διάθεσης υγρών βιομηχανικών αποβλήτων».

Δ. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

1. Όσον αφορά στη σχετική με τη διαχείριση/διάθεση βιομηχανικών αποβλήτων **νομοθεσία**, επισημαίνονται τα εξής, από όσα αναλυτικά αναφέρονται στο προηγούμενο Κεφάλαιο Γ:

α) ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΛΑΦΙΑ ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

1/ Η διάθεση των πάσης φύσεως λυμάτων-βιομηχανικών αποβλήτων, έχει ρυθμιστεί παλαιόθεν με την Υγειονομική Διάταξη Ε1β/221/65, όπως τροποποιήθηκε διαδοχικά με τις Γ1/17831/71 και Γ4/1305/74. Η εν λόγω διάταξη είναι γενική και δεν κάνει ειδική αναφορά σε επικίνδυνες και τοξικές ουσίες. Επιτρέπει τη διάθεση των επεξεργασμένων βιομηχανικών αποβλήτων υπεδαφίως (κατόπιν Άδειας που εκδίδει η Πολεοδομική Υπηρεσία της Ν.Α.).

2/ Κατά την Κ.Υ.Α. 72751/3054/85, η άδεια λειτουργίας της βιομηχανίας/βιοτεχνίας εκδίδεται με εφαρμογή των όρων του Π.Δ. 1180/81, που επιβάλλουν ως προαπαιτούμενη την έκδοση Άδειας Διάθεσης των υγρών βιομηχανικών αποβλήτων (σύμφωνα με την Υγειονομική Διάταξη Ε1β/221/65).

3/ Στον κατάλογο της Κ.Υ.Α. 26857/553/88, με τις ουσίες «που θα μπορούσαν να έχουν βλαπτικά αποτελέσματα για τα υπόγεια ύδατα» περιλαμβάνεται το χρώμιο και οι ενώσεις του.

[Στο άρθρο 3 της ίδιας Κ.Υ.Α. αναφέρεται ότι αυτή «δεν εφαρμόζεται για τις απορρίψεις για τις οποίες διαπιστώνεται από την αρμόδια για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 1650/86 ότι περιέχουν τις ουσίες, που αναφέρονται στο παράρτημα του άρθρου 9, σε ποσότητες και συγκεντρώσεις αρκετά μικρές ώστε να αποκλείεται κάθε παρών ή μελλοντικός κίνδυνος υποβάθμισης της ποιότητας των υπόγειων νερών». Ωστόσο, **δεν έχουν εκδοθεί ποτέ θεσμοθετημένα όρια επικινδύνων και τοξικών ουσιών για τις απορρίψεις στο έδαφος**, οπότε δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός μιας ποσότητας/συγκέντρωσης επικίνδυνης-τοξικής ουσίας ως «αρκετά μικρή»].

Οι υπεδάφειες απορρίψεις επιτρέπονται εφόσον προηγουμένως έχει χορηγηθεί στον ενδιαφερόμενο έγκριση περιβαλλοντικών όρων του έργου ή της δραστηριότητας από την οποία προέρχονται οι απορρίψεις αυτές.

Επιβάλλεται η υποχρέωση υποβολής σε προκαταρκτική έρευνα που εκτός των άλλων περιλαμβάνει:

- Μελέτη των υδρογεωλογικών συνθηκών της αντίστοιχης ζώνης
- Μελέτη της εκάστοτε διύλιστικής ικανότητας του εδάφους και του υπεδάφους

Με βάση τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής έρευνας, η αρμόδια αρχή που προβλέπεται στο άρθρο 4 του Ν.1650/86 (για την χορήγηση Α.Ε.Π.Ο.) ή επιτρέπει τις αναφερόμενες στο προηγούμενο εδάφιο απορρίψεις ή δεν επιτρέπει τις απορρίψεις, εφόσον διαπιστώνεται ότι οι ενέργειες αυτές ενδέχεται να προκαλέσουν υποβάθμιση των υπογείων νερών.

Επιβάλλεται, επίσης, σειρά πρόσθετων όρων και διασφαλίσεων που πρέπει να περιλαμβάνονται στους περιβαλλοντικούς όρους του άρθρου 4 του Ν. 1650/86.

Η Κ.Υ.Α. αυτή (με επισπεύδουσα αρχή το ΥΠΕΧΩΔΕ), ουδέποτε εφαρμόστηκε από κανένα των εμπλεκομένων.

[Η εν λόγω Κ.Υ.Α., σύμφωνα με το άρθρο 17 του ΠΔ 51/2007, εξακολουθεί ισχύουσα και καταργείται στις 23-12-2013]

4/ Η Υ.Α. 69269/5387/90 αποτέλεσε την πράξη εφαρμογής του Ν. 1650/86. Αναφέρεται στην κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, στο περιεχόμενο των Μ.Π.Ε., στον καθορισμό του περιεχομένου των ειδικών περιβαλλοντικών μελετών (Ε.Π.Μ.) κλπ.

Σύμφωνα με το Άρθρο 17, τα έργα ή δραστηριότητες που κατά την έναρξη ισχύος της Υ.Α. υφίστανται ή βρίσκονται στο στάδιο κατασκευής ή έχουν λάβει, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, σχετική έγκριση ή άδεια εγκατάστασης, προσαρμόζονται στις σχετικές διατάξεις ως προς την διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του άρθρου 9 της Υ.Α., μετά από 4 χρόνια από την έναρξη ισχύος της. Αν η άδεια λειτουργίας λήγει πριν από την τετραετία, η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων αποτελεί προϋπόθεση για την ανανέωση ή τροποποίηση της άδειας λειτουργίας. Σύμφωνα με τα παραπάνω και όσον αφορά σε εγκαταστάσεις που παράγουν τοξικά και επικίνδυνα απόβλητα, οι αδειοδοτήσεις που είχαν δοθεί με την

Κ.Υ.Α. 72751/3054/85 ισχύουν μέχρι το 1994. Από τότε και εντεύθεν, η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων θα πρέπει να γίνεται με βάση τις διατάξεις της Υ.Α. 69269/5387/90.

5/ Από το Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης (τότε Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) κυκλοφόρησε η εγκύκλιος ΥΜ/2985/29-5-1991 «Οδηγίες εφαρμογής της Υγειονομικής Διάταξης Ε1β/221/65 σε συνδυασμό με την αριθμ. 69269/538/1990 απόφαση». Σύμφωνα με την εγκύκλιο αυτή:

Οι Υγειονομικές Υπηρεσίες εφαρμόζουν την Ε1β/221/65 Υγειονομική Διάταξη όπως έχει, για τα έργα και δραστηριότητες και τους όρους που προβλέπει, ανεξάρτητα από τυχόν υποχρεώσεις, αρμοδιότητας του ΥΠΕΧΩΔΕ, που απορρέουν από την Κ.Υ.Α. 69269/538/90.

Σύμφωνα με την εγκύκλιο, για την υπεδάφια διάθεση τα στάδια που ακολουθούνται είναι τα εξής:

- α) Προέγκριση χωροθέτησης (εφόσον απαιτείται) από το Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε.
- β) Υποβολή μελέτης επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων από τον ενδιαφερόμενο
- γ) Έλεγχος και έγκριση της Μελέτης από την Υγειονομική Υπηρεσία
- δ) Έγκριση Μελέτης και από την Πολεοδομία
- ε) Διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (εφόσον απαιτείται)
- στ) Χορήγηση οριστικής άδειας από την Πολεοδομία.

6/ Με την Κ.Υ.Α. 19396/1546/97 αποσκοπήθηκε η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 12 του Ν.1650/86, με την αντικατάσταση της Κ.Υ.Α. 72751/3054/1985 και συγχρόνως η εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ «Για τα επικίνδυνα απόβλητα».

Η εν λόγω Κ.Υ.Α. δεν εφαρμόστηκε, καθώς δεν υλοποιήθηκαν:

- η εκπόνηση Εθνικού Σχεδιασμού διαχείρισης των Επικινδύνων Αποβλήτων από το Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε. σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία, με βάση τις τεχνικές οικονομικές περιβαλλοντικές χωροταξικές κοινωνικές συνθήκες κ.λ.π. που να αποσκοπεί στην λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων.
- η κατάρτιση πλαισίου τεχνικών προδιαγραφών.

7/ Η Κ.Υ.Α. Η.Π. 13588/725/06 προβλέπει την έκδοση Άδειας Διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας σε εγκαταστάσεις οι οποίες επεξεργάζονται / αξιοποιούν ή/και διαθέτουν οι ίδιες τα επικίνδυνα απόβλητά τους.

8/ Με την Κ.Υ.Α. Η.Π. 24944/1159/2006 εγκρίθηκαν οι γενικές τεχνικές προδιαγραφές για τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων.

9/ Με την Κ.Υ.Α. 8668/2007 εγκρίθηκε ο Εθνικός Σχεδιασμός Διαχείρισης των επικινδύνων αποβλήτων (Ε.Σ.Δ.Ε.Α.).

10/ Με το Π.Δ. 51/2007, σε εφαρμογή του Ν. 3199/2003, προβλέπεται η διασφάλιση της προοδευτικής μείωσης της ρύπανσης των υπογείων υδάτων και η αποτροπή της περαιτέρω μόλυνσής τους, με τη θεσμοθέτηση Προγράμματος Παρακολούθησης της κατάστασής τους. Το Πρόγραμμα αυτό καλύπτει, μεταξύ άλλων, για τα υπόγεια ύδατα, την

παρακολούθηση της ποσοτικής και της χημικής τους κατάστασης, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις της εκάστοτε κείμενης εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την προστασία των υπόγειων υδάτων. Προβλέπεται, επίσης, η κατάρτιση Προγράμματος Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων, μεταξύ των οποίων είναι «μέτρα για σημειακές πηγές απορρίψεων, οι οποίες ενδέχεται να προκαλέσουν ρύπανση. Τα μέτρα αυτά μπορεί να είναι περιβαλλοντικοί όροι, η έγκριση των οποίων γίνεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις της νομοθεσίας, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται μεταξύ άλλων η απαγόρευση διοχέτευσης ρύπων στα ύδατα».

β) ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

1/ Με την Κοινή Νομαρχιακή Απόφαση των Νομαρχών Αν. Αττικής, Βοιωτίας, Ευβοίας και Φθιώτιδας 19640/79 (ΦΕΚ Β' 1136) «Περί διαθέσεως υγρών βιομηχανικών αποβλήτων και λυμάτων στο Βόρειο και Νότιο Ευβοϊκό καθώς και στους αντίστοιχους κόλπους Μαλιακό και Πεταλίων» προσδιορίστηκαν οι περιοχές των ακτών των κόλπων Βορείου και Νοτίου Ευβοϊκού όπου ήδη γίνεται και επιτρέπεται η διάθεση υγρών βιομηχανικών αποβλήτων και λυμάτων κατόπιν πλήρους επεξεργασίας αυτών, ως ακολούθως: «...στον **χειμάρρο Ασωπό Βοιωτίας** που εκβάλλει στην ακτή Χαλκουτσίου της Ανατ. Αττικής για την διάθεση κατόπιν πλήρους επεξεργασίας υγρών βιομηχανικών αποβλήτων και λυμάτων από βιομηχανικές και λοιπές εγκαταστάσεις περιοχής Βοιωτίας. Αποκλείεται η περίπτωση διαθέσεως εντός της κοίτης του, λυμάτων ή υγρών αποβλήτων δια βυτιοφόρων αυτοκινήτων.

Για τη συντήρηση της κοίτης του χειμάρρου Ασωπού αρμόδιος είναι ο Σύνδεσμος κοινοτήτων Ασωπού σύμφωνα με την Γ1 1806/7-3-1969 κοινή υπουργική απόφαση σε συνδυασμό και το άρθρο 13 παρ. 3 της Ε1β/221/65 Υγειονομικής Διάταξης όπως τροποποιήθηκε».

2/ Με την Υγειονομική Διάταξη Ε1β/221/65 και συγκεκριμένα στο άρθρο 13 παρ. 3. αυτής, καθορίζονται τα εξής:

«Όποτε τα λύματα ή βιομηχανικά απόβλητα διατίθενται σε επιφανειακά ύδατα ή σε ξηρά ρεύματα ή τιαύτα διαλειπούσης ροής ο Δήμος ή η κοινότητα ή ο αντ'αυτών Οργανισμός έχει την υποχρέωση της συντήρησης του αποδέκτη ανεξάρτητα αν αυτά διατίθενται απ ευθείας παρ' αυτού ή τη άδεια των παρά ετέρου φυσικού ή νομικού προσώπου. Η ανάληψη της υποχρέωσης αυτής για τη συντήρηση του αποδέκτη αποτελεί προϋπόθεση για την χορήγηση της άδειας που προβλέπεται από το άρθρο 14 της παρούσης».

Επίσης, στο άρθρο 14 αναφέρεται ότι «Για την διάθεση σε επιφανειακά ύδατα, η απαιτούμενη (οριστική) άδεια χορηγείται από τον Νομόρχη, μετά από έλεγχο και γνωμάτευση από τις τοπικές υγειονομικές υπηρεσίες (από υγειονομικής άποψης) και την ΤΥΔΚ (από τεχνικής άποψης) ότι εξασφαλισθηκε η προβλεπόμενη από την σχετική μελέτη απόδοση των κατασκευασθέντων έργων».

3/ Με την Κ.Υ.Α. 46399/1352/86 τέθηκαν, μεταξύ άλλων, σε εναρμόνιση με τις Οδηγίες της Ε.Ε., ρυθμίσεις για την ποιότητα, τις μεθόδους μέτρησης, τη συχνότητα δειγματοληψίας και τις αναλύσεις των υδάτων επιφανείας που προορίζονται για την παραγωγή πόσιμου ύδατος,

κολύμβηση, διαβίωση ψαριών σε γλυκά νερά, καλλιέργεια και αλιεία οστρακοειδών.

4/ Από το Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης (τότε Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) κυκλοφόρησε η εγκύκλιος ΥΜ/2985/29-5-1991 «Οδηγίες εφαρμογής της Υγειονομικής Διάταξης Ε1β/221/65 σε συνδυασμό με την αριθμ. 69269/538/1990 απόφαση». Σύμφωνα με την εγκύκλιο αυτή, για τη διάθεση λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων σε επιφανειακούς υδατικούς αποδέκτες, ακολουθούνται τα εξής βήματα:

- Έκδοση Νομαρχιακής Απόφασης, με την οποία θα καθορίζεται για κάθε αποδέκτη αν είναι επιτρεπτή η διάθεση λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων σε αυτόν.
- Προέγκριση χωροθέτησης (από τις Υπηρεσίες του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.) σύμφωνα με την Υ.Α. 69269/5387/90.
- Υποβολή στην Υγειονομική Υπηρεσία Μελέτης Επεξεργασίας και διαθέσεως των λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων από τον ενδιαφερόμενο, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 της Υ.Δ. Ε1β/221/65.
- Έλεγχος και έγκριση της μελέτης από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Νομαρχίας (Υγειονομική, ΤΥΔΚ κ.λ.π.).
- Διαδικασία και έγκριση περιβαλλοντικών όρων από τις Υπηρεσίες του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.
- Χορήγηση προσωρινής άδειας επεξεργασίας και διαθέσεως λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων με απόφαση του Νομάρχη (διάρκειας 6 μηνών), ύστερα από τη διαπίστωση της ορθής εκτέλεσης των εγκριθέντων έργων από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Νομαρχίας.
- Χορήγηση οριστικής άδειας επεξεργασίας και διαθέσεως λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων με απόφαση του Νομάρχη μετά τη λήξη της προσωρινής, κατά τη διάρκεια της οποίας διενεργήθηκαν έλεγχοι και επιβεβαιώθηκε η προβλεφθείσα απόδοση των έργων, με εργαστηριακές και άλλες μετρήσεις των ποιοτικών και ποσοτικών παραμέτρων.

5/ Με την **εφαρμογή της Π.Υ.Σ. 2/2001 καθορίστηκαν οι ποιοτικοί στόχοι των παραμέτρων στα επιφανειακά ύδατα της χώρας για τις απορρίψεις των ουσιών που υπάγονται στον κατάλογο II, της οδηγίας 76/464/ΕΟΚ (συμπεριλαμβανομένου και του χρωμίου που καθορίζεται σε 50 µg/l).**

6/ Με την Κ.Υ.Α. 4859/726/2001 καθορίστηκαν οι οριακές τιμές στα υγρά απόβλητα των επικινδύνων ουσιών του Καταλόγου του Παραρτήματος I του άρθρου 6 της Π.Υ.Σ. 2/1-2-2001 και εφαρμόζονται υποχρεωτικά. Για τα ποτάμια και την ουσία χρώμιο τίθενται τα όρια **1.0 mg/l τον μήνα και 2,0 mg/l την ημέρα** (τύπος μέσης τιμής) **με ισχύ από 1-1-2004**. Απαιτείται να έχουν εκδοθεί όλα τα όρια εκπομπής στα υγρά απόβλητα που απορρίπτονται από τις βιομηχανίες (ποιοτικά όρια αποβολής) **το αργότερο μέχρι το τέλος του 2003**.

Επειδή η συγκέντρωση των ουσιών αυτών στα υγρά απόβλητα εξαρτάται από τη συγκεκριμένη ποσότητα νερού που χρησιμοποιείται και η οποία ποικίλει ανάλογα με τις χρησιμοποιούμενες μεθόδους και τις εκάστοτε βιομηχανικές

εγκαταστάσεις, πρέπει σε όλες τις περιπτώσεις να τηρούνται εκτός από τις μέγιστες συγκεντρώσεις της ουσίας στα υγρά απόβλητα και οι οριακές τιμές οι εκφρασμένες σαν βάρος των απορριπτόμενων ουσιών ανά μονάδα του χαρακτηριστικού μεγέθους της ρυπαντικής δραστηριότητας.

Ο έλεγχος για την τήρηση των ειδικών οριακών τιμών πραγματοποιείται με κριτήριο τις ειδικές συνθήκες του υδατικού περιβάλλοντος και την ευαισθησία των οικοσυστημάτων της περιοχής. Η διαδικασία του ελέγχου βασίζεται στη λήψη και στην ανάλυση δειγμάτων, στη μέτρηση της παροχής των απορρίψεων και της ποιότητας των υφισταμένων την επεξεργασία ουσιών. Ιδιαίτερα στην περίπτωση που είναι αδύνατον να προσδιορισθεί η ποσότητα των ουσιών που υφίστανται επεξεργασία, η διαδικασία ελέγχου μπορεί να στηρίζεται στην ποσότητα ουσιών που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με την παραγωγική ικανότητα επί της οποίας έχει εκδοθεί η άδεια εγκατάστασης του συγκεκριμένου έργου ή δραστηριότητας. Ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα συλλέγεται επί ένα εικοσιτετράωρο. Η ποσότητα της ουσίας που απορρίπτεται κατά τη διάρκεια ενός μηνός υπολογίζεται με βάση τις ποσότητες των ουσιών που απορρίπτονται καθημερινά. Η μέτρηση παροχής των υγρών αποβλήτων πρέπει να πραγματοποιείται με ακρίβεια $\pm 20\%$.

Σε περίπτωση μη τήρησης των ειδικών οριακών τιμών των επικινδύνων ουσιών στα υγρά απόβλητα η κατά περίπτωση αρμόδια για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα και αναγκαία μέτρα, προκειμένου να διασφαλισθεί η τήρηση τους και, εφόσον κριθεί αναγκαίο, απαγορεύει κάθε απόρριψη στο υδατικό περιβάλλον.

Για τα παραπάνω απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν.1650/86 και με τη διαδικασία που προβλέπεται στην υπ. αριθ. 69269/5387/1990 Κ.Υ.Α.

Σύμφωνα με το άρθρο 7 της Π.Υ.Σ. 2/2001, «κάθε διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις της παρούσας Πράξης ή ανάγεται σε θέματα που ρυθμίζονται από αυτήν καταργείται». Συνεπώς, μετά την έκδοση της Κ.Υ.Α. 4859/726/9-3-2001, με την οποία τίθενται σε εφαρμογή οι διατάξεις της Π.Υ.Σ. 2/2001, καταργούνται όσες διατάξεις της Κοινής Νομαρχιακής Απόφασης των Νομαρχών Αν. Αττικής, Βοιωτίας, Ευβοίας και Φθιώτιδας 19640/79 «Περί διαθέσεως υγρών βιομηχανικών αποβλήτων και λυμάτων στο Βόρειο και Νότιο Ευβοϊκό καθώς και στους αντίστοιχους κόλπους Μαλιακό και Πεταλίων» ρυθμίζουν διαφορετικά τα της απορρίψεως βιομηχανικών αποβλήτων στον Ασωπό ποταμό.

7/ Με την Κ.Υ.Α. 50388/2704/Ε103/2003 καταρτίστηκε το Εθνικό Πρόγραμμα παρακολούθησης της μείωσης της ρύπανσης των επιφανειακών νερών της χώρας. Μεταξύ των σημαντικών υδατικών συστημάτων που έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα Παρακολούθησης είναι και ο **ποταμός Ασωπός**, στις δε παρακολουθούμενες επικίνδυνες ουσίες του καταλόγου II περιλαμβάνεται και το **Χρώμιο** με ποιοτικό στόχο για τα επιφανειακά νερά της χώρας τα 50 $\mu\text{g}/\text{l}$ (Πίνακας 5 του Παραρτήματος).

Όπως αναφέρεται, καθώς μέχρι σήμερα δεν έχουν εντοπισθεί στα επιφανειακά νερά της χώρας υψηλές συγκεντρώσεις των ουσιών αυτών, έμφαση δίνεται στη διατήρηση της κατάστασης αυτής και στην πρόληψη μελλοντικής ρύπανσης.

Τα όρια εκπομπών (ELV) έχουν τεθεί σε Εθνικό Επίπεδο όσον αφορά βιομηχανικές απορρίψεις ουσιών του Καταλόγου ΙΙ της Οδηγίας 76/464/EEC. Τα (ELV) υιοθετούνται ως μέση τιμή των απορρίψεων αποβλήτων από διάφορες βιομηχανικές διαδικασίες. Η θέσπιση ορίων εκπομπής δεν έγινε ανά δραστηριότητα, καθώς για τις ουσίες αυτές δεν έχουν ακόμα καθοριστεί διεθνώς σχετικά πρότυπα ή προτεινόμενες τιμές.

Για τις απορρίψεις που πραγματοποιούνται στις εν λόγω υδατικές περιοχές, απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων σύμφωνα με τον Ν.1650, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του Ν.3010/2002, και με τη διαδικασία που προβλέπεται από αυτόν.

8/ Η Κ.Υ.Α. Η.Π. 13588/725/06 προβλέπει την έκδοση άδειας διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικίας Περιφέρειας σε εγκαταστάσεις οι οποίες επεξεργάζονται / αξιοποιούν ή/και διαθέτουν οι ίδιες τα επικίνδυνα απόβλητά τους.

9/ Με την Κ.Υ.Α. Η.Π. 24944/1159/2006 εγκρίθηκαν οι γενικές τεχνικές προδιαγραφές για τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων.

10/ Με την Κ.Υ.Α. 8668/2007 εγκρίθηκε ο Εθνικός Σχεδιασμός Διαχείρισης των επικινδύνων αποβλήτων (ΕΣΔΕΑ).

11/ Το Πρόγραμμα Παρακολούθησης της κατάστασης των υδάτων που θεσπίστηκε με το Π.Δ. 51/2007, καλύπτει, μεταξύ άλλων, για τα επιφανειακά ύδατα, την οικολογική και τη χημική τους κατάσταση και το οικολογικό τους δυναμικό.

2. Η Δ/νση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., με το έγγραφό της 181026/424/29-1-08 (το οποίο εκδόθηκε ως απάντηση σε αυτό του Γ.Ε.Δ.Δ. με αρ. πρ. Φ.811/07/641/22-1-08) αναφέρει τα εξής:

«Σύμφωνα με το άρθρο 20, παρ. 1.γ. της ΚΥΑ 13588/725/2006, καταργείται κάθε διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις αυτής της ΚΥΑ ή ανάγεται σε θέματα που ρυθμίζονται από αυτήν. Οι άδειες που προβλέπονται στο άρθρο 7 της εν λόγω ΚΥΑ εκδίδονται για εργασίες διαχείρισης (D και R) των επικινδύνων αποβλήτων και όλων των παραγόμενων από τις εργασίες αυτές αποβλήτων (επικινδύνων και μη επικινδύνων), συμπεριλαμβανομένων επομένως και των υγρών αποβλήτων, τα οποία οι εγκαταστάσεις διαθέτουν είτε εντός του γηπέδου τους επί ή εντός του εδάφους, είτε σε φυσικό αποδέκτη. Συνεπώς, οι άδειες του άρθρου 7 της ΚΥΑ 13588/725/2006 (άδειες διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων) αντικαθιστούν τις άδειες που προβλέπονται στο άρθρο 14 της Υ.Δ. Ε1β/221/65». Στο ίδιο απαντητικό έγγραφο υπάρχει συνημμένη η εγκύκλιος με αρ. οικ. 181098/444/28-1-2008 «Ερμηνεία του άρθρου 7 της Κ.Υ.Α. 13588/725/2006» που εξέδωσε η Γενική Δ/νση Περιβάλλοντος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. διαρκούντος του παρόντος ελέγχου, στην οποία αναφέρονται οι ίδιες θέσεις.

3. Αντιθέτως, η Δ/νση Υγειονομικής Μηχανικής και Υγιεινής Περιβάλλοντος του Υπουργείου Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με το έγγραφο ΔΥΓ2/11185/25-1-2008 (το οποίο εκδόθηκε, ομοίως, ως απάντηση σε αυτό με αρ. πρ. Φ.811/07/641/22-1-08 του Γ.Ε.Δ.Δ.), θεωρεί ότι η Ε1β/221/65 ΥΔ, όπως τροποποιήθηκε, έχει εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του Α.Ν. 2520/40

από το Υπουργείο και το άρθρο 14 αυτής ισχύει σε όλες τις περιπτώσεις που υπάρχουν στο πεδίο εφαρμογής της. Η προβλεπόμενη Άδεια Διάθεσης χορηγείται από τον Νομάρχη ή την αρμόδια Πολεοδομία (για υπεδάφια διάθεση) και λαμβάνεται από τους υπόχρεους ανεξάρτητα της λήψεως άλλων αδειών.

4. Η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, με το έγγραφό της 1461/91/Φ.15.1/23-1-08 (το οποίο, ομοίως, εκδόθηκε ως απάντηση σε αυτό με αρ. πρ. Φ.811/07/641/22-1-08 του Γ.Ε.Δ.Δ.) συμφωνεί, κατ'ουσίαν, με τη θέση του Υπουργείου Υγείας & Κοιν. Αλληλεγγύης ότι οι δύο αδειοδοτήσεις ισχύουν παράλληλα. Για την έκδοση άδειας εγκατάστασης μιας βιομηχανίας/βιοτεχνίας προαπαιτείται η Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ), η οποία θα πρέπει να ενσωματώνει τους όρους και προϋποθέσεις διάθεσης των επικινδύνων αποβλήτων, σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 26857/553/1988. Επιπλέον, για την έκδοση άδειας λειτουργίας της μονάδας, απαιτείται η Άδεια Διάθεσης των υγρών βιομηχανικών αποβλήτων που προβλέπει η Υ.Δ. Ε1β/221/65. Όσον αφορά στην Άδεια Διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων της Κ.Υ.Α. Η.Π. 13588/725/06, αυτή θεωρείται παράλληλη διαδικασία, που δεν συναρτάται με τη χορήγηση άδειας λειτουργίας της μονάδας.

5. Η Δ/νση Παρακολούθησης της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., με το έγγραφό της 138423/28-2-08, (το οποίο εκδόθηκε, οσαύτως, ως απάντηση σε αυτό με αρ. πρ. Φ.811/07/641/22-1-08 του Γ.Ε.Δ.Δ.), αναφέρει ότι στη Βοιωτία έχουν εγκατασταθεί 12 από τα 400 συνολικά σημεία δειγματοληψίας για την παρακολούθηση των υπογείων νερών, όσον αφορά ουσίες **γεωργικής προέλευσης** (νιτρορύπανσης). Επιπροσθέτως αναφέρει ότι, τον Δεκέμβριο του 2006 ψηφίστηκε η Οδηγία 2006/118/ΕΚ, η οποία εισάγει την παρακολούθηση των υπογείων υδάτων ως προς ορισμένες επικίνδυνες ουσίες **ανθρωπογενούς προέλευσης** στο πλαίσιο της οποίας μελετάται το πεδίο εφαρμογής της, ιδιαίτερα σε περιοχές που υπάρχει πιθανότητα επιβάρυνσης λόγω ανθρωπογενών παραγόντων.

Επί του θέματος αυτού, σχετικό είναι το με αρ. πρωτ. 7470/23-11-2007 έγγραφο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας/Δ/νση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης/Τμήμα Διαχείρισης Υδατικών Πόρων, σε απάντηση του υπ. αριθ. 3557/02-10-07 εγγράφου του Σ.Ε.Υ.Υ.Π., σύμφωνα με το οποίο:

- α) στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας η Δ/νση Υδάτων είναι υπό σύσταση
- β) η Υπηρεσία δεν διαθέτει στοιχεία μετρήσεων ολικού και εξασθενούς χρωμίου από δειγματοληψίες στα διοικητικά τους όρια
- γ) η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας δεν διαθέτει τον κατάλληλο εξοπλισμό για ελέγχους, αλλά είναι σε διαρκή ενημέρωση για τις ενέργειες του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

6. Κατόπιν διερεύνησης όλων των υπαρχόντων στοιχείων στους φακέλους των 19 υπό εξέταση εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή του Ασωπού ποταμού, προκύπτουν οι εξής διαπιστώσεις:

α. Πέντε από τις δεκαεννιά εταιρείες διαθέτουν τα υγρά απόβλητά τους στον Ασωπό ποταμό, κατόπιν εκδόσεως της προβλεπόμενης από την Υγειονομική Διάταξη Ε1β/221/65, Άδειας Διάθεσης.

Από τις πέντε αυτές εταιρείες, οι δύο διέθεταν κατά την ημερομηνία του ελέγχου από την Ε.Υ.Ε.Π., προσωρινή Άδεια Διάθεσης, εκδοθείσα από τη Ν.Α. Βοιωτίας ενώ οι υπόλοιπες τρεις οριστική Άδεια Διάθεσης, εκδοθείσα επίσης από την ίδια Ν.Α..

Για μία εταιρεία, ειδικότερα, η Άδεια Λειτουργίας έχει εκδοθεί ένα έτος πριν από την έκδοση της προσωρινής Άδειας Διάθεσης των αποβλήτων. Η εν λόγω εταιρεία λειτουργούσε, δηλαδή, επί ένα έτος χωρίς (προσωρινή, έστω) Άδεια Διάθεσης, κατά παράβαση των διατάξεων της Υ.Α. Φ15/οικ. 7815/615/05/05 (και της προηγούμενης Υ.Α. Φ15/οικ. 5239/245/98) του Υπουργού Ανάπτυξης, σε συνδυασμό με αυτές του άρθρου 14 της Υ.Δ. Ε1β/221/65, κατά τις οποίες για την έκδοση της Άδειας Λειτουργίας προαπαιτείται η έκδοση από το Νομάρχη (για απόρριψη σε υδατικό αποδέκτη) Άδειας Διάθεσης των αποβλήτων. Μέχρι και τον έλεγχο των επιθεωρητών της Ε.Υ.Ε.Π., δεν είχε εκδοθεί οριστική Άδεια.

Για μια άλλη εταιρεία, δεν βρέθηκε Άδεια Λειτουργίας. Τα στοιχεία από τον έλεγχο της Ε.Υ.Ε.Π. επιβεβαιώνουν ότι η εταιρεία αυτή λειτουργεί από μακρόν χωρίς Άδεια Λειτουργίας.

Από τα στοιχεία των φακέλων, δεν διαπιστώθηκε η τήρηση της απαίτησης της Υ.Δ. Ε1β/221/65 (άρθρο 14, παρ. 1.1.3γ,δ,ε) *«κατά τη διάρκεια της προσωρινής άδειας διενεργήθηκαν έλεγχοι και επιβεβαιώθηκε η προβλεφθείσα απόδοση των έργων, με εργαστηριακές και άλλες μετρήσεις των ποιοτικών και ποσοτικών παραμέτρων... Σε περίπτωση που η απόδοση των κατασκευασθέντων έργων δεν είναι ικανοποιητική, εφόσον έχουν εξαντληθεί τα παραπάνω αναφερόμενα όρια, δεν χορηγείται οριστική άδεια»* για έλεγχο (δειγματοληψίες κ.λ.π.) από το αρμόδιο τότε Τμήμα (νυν Δ/νση) Υγείας της Ν.Α. Βοιωτίας, της σωστής λειτουργίας των μονάδων επεξεργασίας κατά το διάστημα που μεσολαβεί από την προσωρινή άδεια διάθεσης στον Ασωπό μέχρι τη χορήγηση της οριστικής άδειας διάθεσης, για 2 εταιρείες.

β. Οκτώ από τις δεκαεννιά εταιρείες διαθέτουν τα υγρά απόβλητά τους υπεδαφίως, χωρίς να έχουν λάβει την απαιτούμενη από το άρθρο 14 της Υ.Δ. Ε1β/221/65 Άδεια Διάθεσης υγρών αποβλήτων από την Δ/νση ΧΩ.ΟΙ.&ΠΕ. της Ν.Α. Βοιωτίας. Οι εν λόγω εταιρείες διαθέτουν μόνο αποφάσεις έγκρισης μελέτης επεξεργασίας και διάθεσης των υγρών αποβλήτων τους από τη Δ/νση Υγείας της Ν.Α. Βοιωτίας, αποφάσεις στις οποίες στηρίχτηκε η Δ/νση Ανάπτυξης της Ν.Α. Βοιωτίας, για να εκδώσει τις άδειες λειτουργίας τους. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις της Υ.Α. Φ15/οικ. 7815/615/05/05 (και της προηγούμενης Υ.Α. Φ15/οικ. 5239/245/98) του Υπουργού Ανάπτυξης σε συνδυασμό με αυτές του άρθρου 14 της Υ.Δ. Ε1β/221/65, προαπαιτούμενο δικαιολογητικό για την έκδοση της Άδειας Λειτουργίας αποτελεί η Άδεια Διάθεσης από την Πολεοδομική Υπηρεσία και όχι η έγκριση μελέτης επεξεργασίας και διάθεσης των υγρών αποβλήτων τους από τη Δ/νση Υγείας.

Μία εταιρεία, ειδικότερα, άλλαξε το 2004 τον τρόπο διάθεσης των (επικινδύνων) αποβλήτων της (από απόρριψη στον Ασωπό σε υπεδάφια), λαμβάνοντας προς τούτο έγκριση της μελέτης υπεδάφιας διάθεσης από το Τμήμα Υγείας της Ν.Α. Βοιωτίας, όχι όμως και Άδεια Διάθεσης από την Πολεοδομική Υπηρεσία. Δεν άλλαξε όμως και τους περιβαλλοντικούς της όρους, καθόσον η Α.Ε.Π.Ο. την οποία ήδη κατείχε, αναφέρει απόρριψη των υγρών αποβλήτων στον Ασωπό ποταμό. Παρά ταύτα, η Ν.Α. Βοιωτίας εξέδωσε στην εταιρεία Άδεια Λειτουργίας, λαμβάνοντας υπόψη τόσο την Α.Ε.Π.Ο. (η οποία αναφέρεται σε απόρριψη στον Ασωπό), όσο και την έγκριση της μελέτης υπεδάφιας διάθεσης, ενώ όφειλε να ζητήσει αναθεώρηση των περιβαλλοντικών όρων και της Α.Ε.Π.Ο., ώστε να περιγράφεται ο νέος τρόπος διάθεσης των αποβλήτων.

γ. Μία εταιρεία δεν διαθέτει, ωσαύτως, την απαιτούμενη από τις διατάξεις της Υ.Δ. Ε1β/221/65 Άδεια Διάθεσης υγρών αποβλήτων, ενώ διαθέτει εγκεκριμένη μελέτη για επεξεργασία και υπεδάφια διάθεση των αποβλήτων της. Παρά ταύτα, η ανωτέρω εταιρεία διαθέτει Άδεια Λειτουργίας εκδοθείσα από τη Ν/Α Βοιωτίας. Επιπλέον, κατά τον έλεγχο της Ε.Υ.Ε.Π., διαπιστώθηκε ότι είχε προβεί σε μετατροπές στο σύστημα διαχείρισης και διάθεσης υγρών αποβλήτων, ενώ έκανε χρήση χρωμικών ενώσεων, τις οποίες απέκρουσε από τις αδειοδοτούσες αρχές κατά το στάδιο της αδειοδότησης (κατά παράβαση του άρθρου 2. του Ν. 3010/2002 και της Κ.Υ.Α. Η.Π. 13588/725/28-03-2006).

δ. Μία εταιρεία διαθέτει μελέτη επαναχρησιμοποίησης των υγρών αποβλήτων, εγκεκριμένη από τη Δ/νη Υγείας της Ν.Α. Βοιωτίας, στην οποία δεν γίνεται αναφορά σε επικίνδυνες και τοξικές ουσίες στα απόβλητά της και περιγράφεται η επεξεργασία των υγρών αποβλήτων και η τελική τους επαναχρησιμοποίηση στην παραγωγική διαδικασία. Παρά ταύτα, κατά τους ελέγχους της Ε.Υ.Ε.Π. διαπιστώθηκε, μέσω δειγματοληψιών στα υγρά απόβλητα, ότι η εταιρεία έκανε χρήση τοξικών/επικινδύνων ουσιών (ενώσεων Χρωμίου, Χαλκού και Νικελίου) στην παραγωγική της διαδικασία, χωρίς να έχει ενημερωθεί σχετικά η αδειοδοτούσα αρχή, κατά παράβαση του άρθρου 2 του Ν.3010/2002 και της Υ.Δ. Ε1β/221/65. Ούτε αυτή διαθέτει Άδεια Διάθεσης λυμάτων-υγρών αποβλήτων, παρότι αυτό έχει τεθεί ως όρος στην Α.Ε.Π.Ο.. Παρά ταύτα, έχει λάβει Άδεια Λειτουργίας από τη Ν.Α. Βοιωτίας.

ε. Μία εταιρεία διαθέτει τα υγρά απόβλητά της υπεδαφίως, χωρίς να κατέχει ούτε την απαιτούμενη από το άρθρο 14 της Υ.Δ. Ε1β/221/65 Άδεια Διάθεσης υγρών αποβλήτων, αλλά ούτε καν εγκεκριμένη μελέτη επεξεργασίας και διάθεσης των υγρών αποβλήτων, παρότι στην Α.Ε.Π.Ο. αναφέρεται ότι τα υγρά βιομηχανικά απόβλητά της διατίθενται υπεδαφίως σε σύστημα βόθρων. Παρά ταύτα, έχει λάβει Άδεια Λειτουργίας από τη Ν.Α. Βοιωτίας, χωρίς να γίνεται καμία αναφορά στον τρόπο διάθεσης των αποβλήτων.

στ. Μία εταιρεία έχει λάβει επίσης Άδεια Λειτουργίας από τη Ν/Α Βοιωτίας, χωρίς να διαθέτει ούτε την προβλεπόμενη από τις διατάξεις της Υ.Δ. Ε1β/221/65 Άδεια Διάθεσης υγρών αποβλήτων, ούτε εγκεκριμένη μελέτη επεξεργασίας και διάθεσης των υγρών αποβλήτων της, παρότι στην Α.Ε.Π.Ο.

αναφέρεται υπεδάφια διάθεση των αποβλήτων. Επιπλέον, κατά τον έλεγχο της Ε.Υ.Ε.Π. διαπιστώθηκε ότι διέθετε τα απόβλητα από το κύκλωμα ψύξης (δεξαμενή πόργου ψύξης) και από την αναγέννηση των ρητινών (που χρησιμοποιούνται για τον καθαρισμό του νερού χρήσης), επιφανειακά για πότισμα, κατά παράβαση της Α.Ε.Π.Ο., που προβλέπει: «...να διατίθενται στο υπεδάφιο απορροφητικό σύστημα διάθεσης του εργοστασίου».

ζ. Μία εταιρεία έχει λάβει Άδεια Λειτουργίας από τη Ν.Α. Βοιωτίας χωρίς να διαθέτει ούτε την προβλεπόμενη από τις διατάξεις της Υ.Δ. Ε1β/221/65 Άδεια Διάθεσης λυμάτων - υγρών βιομηχανικών αποβλήτων, ούτε εγκεκριμένη μελέτη για επεξεργασία και διάθεση των αποβλήτων της. Στην εν λόγω εταιρεία, κατά τον έλεγχο της Ε.Υ.Ε.Π. διαπιστώθηκε η ύπαρξη και λειτουργία μονάδας γαλβανοποίησης (στην οποία και οφειλόταν η ύπαρξη υγρών αποβλήτων) η οποία δεν αναφέρεται στην άδεια λειτουργίας και στην Α.Ε.Π.Ο., κατά παράβαση των Ν.1650/86 & Ν. 3010/02 άρθρο 2. Διαπιστώθηκε, επίσης, από την Ε.Υ.Ε.Π. ανεξέλεγκτη απόρριψη αποβλήτων επί του εδάφους στο χώρο του εργοστασίου, στο πίσω μέρος του οικοπέδου, κατά παράβαση της κείμενης νομοθεσίας (Ν. 1650/1986, Κ.Υ.Α. 50910/2727/2003, Κ.Υ.Α. Η.Π. 13588/725/2006) που απαγορεύει ρητά την ανεξέλεγκτη απόρριψη αποβλήτων.

η. Μία εταιρεία διέθετε βεβαίωση από τη Ν.Α. Νοιωτίας (Τμήμα Υγείας) σύμφωνα με την οποία δεν παράγει υγρά απόβλητα (κατά την υποβληθείσα από αυτήν μελέτη). Η εταιρεία έλαβε Άδεια Λειτουργίας από τη Ν.Α. Βοιωτίας, χωρίς να διαθέτει την απαιτούμενη Άδεια Διάθεσης λυμάτων, αλλά ούτε και εγκεκριμένη μελέτη για την επεξεργασία και διάθεση των λυμάτων της. Επιπλέον, κατά την επιθεώρηση της Ε.Υ.Ε.Π. διαπιστώθηκε η ύπαρξη και υγρών βιομηχανικών αποβλήτων.

7. Όσον αφορά στην περιβαλλοντική αδειοδότηση (**Άδεια Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων - Α.Ε.Π.Ο.**) επτά εταιρειών που διαχειρίζονται επικίνδυνα απόβλητα τα οποία, κατόπιν κατεργασίας διαθέτουν υπεδαφίως. Δεν τηρήθηκαν (από τους εκδώσαντες τις Α.Ε.Π.Ο.) τα προβλεπόμενα στην Κ.Υ.Α. 26857/553/88 «για την προστασία των υπόγειων νερών» κατά το στάδιο επιλογής και αδειοδότησης του τρόπου διάθεσης των αποβλήτων (δηλαδή η προκαταρκτική έρευνα κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 παράγρ. 2), ούτε ενσωματώθηκαν στην Α.Ε.Π.Ο. οι πρόσθετοι περιβαλλοντικοί όροι που προβλέπονται στο άρθρο 5 παράγρ. 2 της ίδιας Κ.Υ.Α..

8. Καμία από τις ελεγχθείσες βιομηχανίες που διαχειρίζεται/διαθέτει επικίνδυνα απόβλητα δεν κατείχε Άδεια Διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 7 της Κ.Υ.Α. Η.Π. 13588/725/06.

9. Σε απάντηση του αναφερθέντος στην παράγραφο Β3 εγγράφου του ΓΕΔΔ με αρ. πρ. Φ.811/07/10019/3-12-07, η Δ/νη Δημόσιας Υγείας της Ν/Α Βοιωτίας, απέστειλε το έγγραφο με αρ. πρ. Φ41/1/3777/7-12-07, στο οποίο αναφέρει ότι «αρμοδιότητα της Υπηρεσίας μας είναι ο έλεγχος και η έγκριση των μελετών διάθεσης υγρών αποβλήτων. Όπως προκύπτει από το αρχείο της Υπηρεσίας

μας, οι σχετικές αποφάσεις εγκρίσεις κοινοποιούνται στις αρμόδιες πολεοδομικές Υπηρεσίες.»

10. Σε απάντηση του ίδιου εγγράφου Φ.811/07/10019/3-12-07 του ΓΕΔΔ, η Δ/νση ΧΩ.ΟΙ.&ΠΕ. της Ν/Α Βοιωτίας απέστειλε το έγγραφο με αρ.πρ. 5732/17-12-07, στο οποίο αναφέρει ότι «..η Δ/νση ΧΩ.ΟΙ.&ΠΕ. Τμήμα Πολεοδομίας Λιβαδειάς και αντίστοιχο τμήμα Πολεοδομίας Θήβας δεν εξέδιδε κατά τα παρελθόντα έτη άδεια διάθεσης υπεδαφίως των βιομηχανικών αποβλήτων (όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 14 παράγρ. 1.2 της Υγειονομικής Διάταξης Ε1β/221/22-1-65) διότι ουδέποτε κατετέθη σχετικό αίτημα από τις ενδιαφερόμενες βιομηχανίες ή Υπηρεσίες». Ωσαύτως, το Τμήμα Προστασίας Περιβάλλοντος της ίδιας Δ/νσης ΧΩ.ΟΙ.&ΠΕ. απέστειλε το έγγραφο με αρ. πρ. 5732/13-12-07(Συνημμένο 8), στο οποίο αναφέρει ότι «Στο στάδιο της έγκρισης της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν απαιτείται να ζητείται άδεια διάθεσης υγρών αποβλήτων γιατί η εν λόγω έγκριση είναι προαπαιτούμενο για την έκδοση άλλων διοικητικών πράξεων (άδεια εγκατάστασης και οικοδομική άδεια). Για την έκδοση αδειών διάθεσης αποβλήτων έχει ήδη εισηγηθεί η Δ/νση Χ.Ο.Π. της Ν.Α. Βοιωτίας για να συμπεριληφθεί στον κανονισμό της Νομαρχίας».

11. Επί του ίδιου εγγράφου Φ.811/07/10019/3-12-07 του ΓΕΔΔ, η Δ/νση Ανάπτυξης/Τμήμα Βιομηχανίας της Ν/Α Βοιωτίας (αρμόδια Υπηρεσία για την χορήγηση αδειών εγκατάστασης και αδειών λειτουργίας βιομηχανιών και βιοτεχνικών μονάδων) απέστειλε το έγγραφο με αρ. πρ. 6606/6-12-07, στο οποίο αναφέρει ότι:

«1) Η Υπηρεσία μας εξέδιδε αποφάσεις για την χορήγηση αδειών εγκατάστασης βιομηχανιών και βιοτεχνικών μονάδων, από την παραγωγική διαδικασία των οποίων προέκυπταν υγρά απόβλητα, μετά την προσκόμιση εγκεκριμένης μελέτης διαθέσεως των από την Διεύθυνση Υγείας και Πρόνοιας.

2) Σύμφωνα με την ακολουθούμενη διαδικασία για την χορήγηση Άδειας λειτουργίας βιομηχανικής ή βιοτεχνικής Μονάδας, η Υπηρεσία μας ζητά και προσκομίζεται αν μεν προβλέπεται στην εγκεκριμένη μελέτη της Δ/νσης Υγείας και Πρόνοιας η κατασκευή βιολογικού καθαρισμού με διάθεση σε αποδέκτη, απόφαση της ίδιας Υπηρεσίας περί οριστικής διαθέσεως των υγρών αποβλήτων, στην δε περίπτωση πρόβλεψης κατασκευής βόθρων κατά πάγια πρακτική βεβαίωση διαθέσεως των υγρών αποβλήτων σύμφωνα με τους όρους που θέτει η Υπηρεσία αυτή στην εγκεκριμένη μελέτη διάθεσής τους. Ήτοι *Μετά την εκτέλεση των έργων και εγκαταστάσεων η επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να αναφέρει στην Υπηρεσία μας την ορθή εκτέλεση και να ζητήσει σχετική βεβαίωση*

3) Η πάγια πρακτική αυτή ακολουθήθηκε και από τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Βιομηχανίας από το έτος 1965 έως το 1985 που έγινε η αποκέντρωση των σχετικών αρμοδιοτήτων από την πρώην ΕΒΑΝ στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.

4) Επίσης μετά την θεσμοθέτηση με τον Νόμο 1650/1986 (άρθρο 4) της έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ, Κεντρικές ή Περιφερειακές, προϋπόθεση για την χορήγηση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας των βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων είναι η διάθεση των υγρών αποβλήτων η οποία αποτέλεσε πλέον στοιχείο των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών μελετών και όρων. Κατά την έγκριση των περιβαλλοντικών μελετών

επεκτάσεων, ή ανανεώσεων, οι Υπηρεσίες κατά πάγια πρακτική έκαναν δεκτές τις βεβαιώσεις διάθεσης υγρών αποβλήτων τις οποίες εξέδιδε η Δ/νση Υγείας και Πρόνοιας. Σημειωτέον ότι δεν μας έχει κοινοποιηθεί αντίθετη οδηγία η εγκύκλιος σε σχέση με το θέμα αυτό από τις αρμόδιες Αρχές του Υπουργείου.

5) Για την χορήγηση άδειας εγκατάστασης προσκομίζεται εγκεκριμένη μελέτη περιβαλλοντικών όρων και για την χορήγηση άδειας λειτουργίας οι ενδιαφερόμενοι προσκομίζουν βεβαίωση περί υλοποίησης των τεθέντων όρων από το Τμήμα Περιβάλλοντος, όρος τον οποίο θέτει η Υπηρεσία μας στην άδεια εγκατάστασης, εκ περιστής πρόνοιας, ζητώντας έτσι την συνδρομή συναρμόδιας Υπηρεσίας προκειμένου να προληφθεί οποιαδήποτε ατέλεια, η οποία θα προκαλούσε κατά τη λειτουργία, ρύπανση του περιβάλλοντος.»

12. Από τις ως άνω απαντήσεις των Υπηρεσιών της Ν/Α Βοιωτίας, επιβεβαιώνεται ότι η Δ/νση Ανάπτυξης χορηγούσε Άδειες Λειτουργίας σε βιομηχανίες που επρόκειτο να προβαίνουν σε υπεδάφια διάθεση των αποβλήτων τους, χωρίς να ζητά ως προαπαιτούμενη την έκδοση από τη Δνση ΧΩ.ΟΙ.ΠΕ. Άδειας Διάθεσης αποβλήτων. Η επικαλούμενη «πάγια πρακτική» δεν εδράζεται σε καμία διάταξη νόμου. Αντιθέτως, η Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης Φ15/οικ. 7815/615/05/05 (όπως και η προηγούμενη Φ15/οικ. 5239/245/98) προβλέπει ως απαραίτητο δικαιολογητικό για τη χορήγηση Άδειας Λειτουργίας, την έκδοση Άδειας Διάθεσης των βιομηχανικών αποβλήτων. Ομοίως και η Υ.Δ. Ε1β.221/65 στο άρθρο 14 προβλέπει την έκδοση Άδειας Διάθεσης βιομηχανικών αποβλήτων από την Πολεοδομική Υπηρεσία.

Η βεβαίωση διάθεσης των υγρών αποβλήτων (εκδιδόμενη από τη Δ/νση Υγείας) στην οποία αρκείτο η Δ/νση Ανάπτυξης για τη χορήγηση Άδειας Λειτουργίας, δεν παρείχε ουσιαστικά εγγύα για την καταλληλότητα των τεχνικών έργων υπεδάφιας διάθεσης, για τους εξής λόγους:

- Δεν τεκμαίρονται αυτοψίες για την έκδοση των Βεβαιώσεων (δεν υπήρχαν, συνημμένα στις Βεβαιώσεις, δελτία αυτοψίας). Όπως αναφέρεται, εξάλλου, στην απάντηση της Δ/νσης Ανάπτυξης, η Δ/νση Υγείας θέτει στην εγκεκριμένη μελέτη διάθεσης τον όρο ότι: «Μετά την εκτέλεση των έργων και εγκαταστάσεων, η επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να αναφέρει στην Υπηρεσία μας την ορθή εκτέλεση και να ζητήσει σχετική βεβαίωση». Τα ευρήματα των επιθεωρητών της Ε.Υ.Ε.Π. (υψηλές συγκεντρώσεις επικινδύνων αποβλήτων σε βόθρους ορισμένων εταιρειών) διαψεύδουν την καλή εκτέλεση και λειτουργία των τεχνικών έργων.
- Η Δ/νση Υγείας, ακόμη και αν προέβαινε σε αυτοψία πριν τη χορήγηση της βεβαίωσης, δεν έχει τις τεχνικές γνώσεις και τη σχετική αρμοδιότητα για να αποφανθεί επί της καταλληλότητας των τεχνικών έργων (συστημάτων επεξεργασίας των αποβλήτων).

Η βεβαίωση διάθεσης των υγρών αποβλήτων δεν παρέχει, επίσης, εγγύα για την τήρηση των προβλεπομένων στο άρθρο 2 της Υ.Δ. Ε1β/221/65: «Επιτρέπεται η διάθεσις λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις επιφανειακά ύδατα ή το έδαφος μόνον κατόπιν αδείας συμφώνως προς το άρθρον 14 της παρούσης και εφ'όσον αποφεύγονται:

α/Η δημιουργία κινδύνων δια την Δημόσιαν Υγείαν, ως μολύνσεων, οχλήσεων ή αντιαισθητικών καταστάσεων.

β/Η αλλοίωσις των φυσικών χημικών ή βιολογικών χαρακτηριστικών των υδάτων εν γένει εις βαθμόν, ώστε να παραβλάπτηται η εκάστοτε προβλεπόμενη χρήσις αυτών.

γ/Η παρακώλυσις του φυσικού αυτοκαθαρισμού των υδάτων και του εδάφους.

δ/Βλάβαι εις έργα και οικονομικαί ζημίαι εν γένει.»

Ότι δεν εξεδίδετο Άδεια υπεδαφίας Διάθεσης των αποβλήτων, επιβεβαιώνεται και από την απάντηση της Πολεοδομικής Υπηρεσίας (Δ/νσης ΧΩ.ΟΙ.&ΠΕ.) ότι «δεν εξέδιδε κατά τα παρελθόντα έτη άδεια διάθεσης υπεδαφίως των βιομηχανικών αποβλήτων, διότι ουδέποτε κατετέθη σχετικό αίτημα από τις ενδιαφερόμενες βιομηχανίες ή Υπηρεσίες».

13. Οι Υπηρεσίες της Ν/Α Βοιωτίας που έχουν αρμοδιότητα επί των αναφερθέντων θεμάτων (Δνση Υγείας, Δνση ΧΩ.ΟΙ.&ΠΕ., Δνση Ανάπτυξης) είναι υποστελεχωμένες σε σημαντικό βαθμό. Με δεδομένο, δε, ότι εντός του νομού Βοιωτίας δραστηριοποιείται μεγάλος αριθμός βιομηχανιών/βιοτεχνιών, καθίσταται δυσχερής έως και προβληματική η άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

Ε. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

1. Με την Υγειονομική Διάταξη Ε1β/221/65 έχουν ρυθμιστεί από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (τότε Υπουργείο Υγιεινής) από κοινού με το Υπουργείο Εσωτερικών τα θέματα διαθέσεως λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων. Η εν λόγω διάταξη, επιτρέπει την διάθεση των επεξεργασμένων βιομηχανικών αποβλήτων είτε σε επιφανειακά ύδατα (εν προκειμένω Ασωπός ποταμός) κατόπιν Αδείας που εκδίδεται από τον Νομόρχη, είτε υπεδαφίως (κατόπιν Αδείας που εκδίδει η Πολεοδομική Υπηρεσία της Ν.Α.). Η διάταξη αυτή είναι γενική και, όσον αφορά στην διάθεση επεξεργασμένων βιομηχανικών αποβλήτων υπεδαφίως, δεν κάνει ειδική αναφορά σε επικινδύνες και τοξικές ουσίες και δεν θέτει όρια απόρριψης επικινδύνων ουσιών.

2. Η (μεταγενέστερη της Υ.Δ. Ε1β/221/65) σχετική περί την διαχείριση/διάθεση των τοξικών-επικινδύνων βιομηχανικών αποβλήτων νομοθεσία, η οποία προέρχεται από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. κατ'εφαρμογή του Ν. 1650/86, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, εμφανίζει πληθώρα διατάξεων, οι περισσότερες των οποίων αφορούν εναρμονίσεις του εθνικού Δικαίου με διαδοχικές Οδηγίες της Ε.Ε.. Ωστόσο, οι διατάξεις αυτές εμφανίζουν κενά, ασυνέχειες και επικαλύψεις και δεν αντιμετωπίζουν κωδικοποιημένα, με ενιαίο και συνεκτικό τρόπο το όλο θέμα. Το κυριότερο, δεν φαίνεται να τυγχάνουν εφαρμογής από τις αρμόδιες Υπηρεσίες και από τις βιομηχανίες/βιοτεχνίες και παραμένουν ανενεργές.

Παρουσιάζεται, δηλαδή, το φαινόμενο, να διαθέτουμε, τύποις, πλούσια περιβαλλοντική νομοθεσία σχετική με τη διαχείριση/διάθεση των επικινδύνων βιομηχανικών αποβλήτων και, παρά ταύτα, τα θέματα αυτά να εξακολουθούν να ρυθμίζονται από μια γενική Υγειονομική Διάταξη του 1965 «περί διαθέσεως λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων. Ειδικότερα:

- Δεν λαμβάνονται υπόψη από τις βιομηχανίες/βιοτεχνίες που προβαίνουν σε υπεδάφια διάθεση επικινδύνων αποβλήτων και από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ, της Περιφέρειας και της Νομαρχίας που εκδίδουν Α.Ε.Π.Ο., οι διατάξεις της Κ.Υ.Α. 26857/553/88 περί προστασίας των υπογείων υδάτων από απορρίψεις επικινδύνων ουσιών, σε εφαρμογή της Οδηγίας 80/68/ΕΟΚ. Οι διατάξεις αυτές προβλέπουν μεταξύ άλλων: α) προκαταρκτική έρευνα που περιλαμβάνει μελέτη των υδρογεωλογικών συνθηκών και μελέτη της διυλιστικής ικανότητας του εδάφους και υπεδάφους (κατά το στάδιο επιλογής και αδειοδότησης του τρόπου διάθεσης των αποβλήτων) και, επί τη βάση των αποτελεσμάτων της έρευνας, έγκριση ή απόρριψη του τρόπου διάθεσης, β) συμπερίληψη στην Α.Ε.Π.Ο. των πρόσθετων περιβαλλοντικών όρων και διασφαλίσεων που προβλέπονται από την ίδια Κ.Υ.Α.. Οι ως άνω διατάξεις έπρεπε να εφαρμόζονται κατά προτεραιότητα και πριν από την έκδοση Άδειας υπεδάφιας Διάθεσης αποβλήτων.
- Οι εταιρείες που προβαίνουν σε απόρριψη επικινδύνων υγρών αποβλήτων στον Ασωπό ποταμό δεν έχουν προχωρήσει σε αναθεώρηση περιβαλλοντικών όρων, ώστε να ενσωματωθεί η διαδικασία τήρησης των ποιοτικών ορίων των απορριπτομένων σε υδατικούς αποδέκτες υγρών αποβλήτων των βιομηχανιών, που προβλέπεται από τις διατάξεις της Κ.Υ.Α. 4859/726/9-3-2001. Στην εν λόγω Κ.Υ.Α. καθορίζονται οι οριακές τιμές στα υγρά απόβλητα των επικινδύνων ουσιών του Καταλόγου του Παραρτήματος Ι του άρθρου 6 της Π.Υ.Σ. 2/1-2-2001, καθώς και οι μέθοδοι ελέγχου των ουσιών αυτών, που πρέπει να εφαρμόζονται υποχρεωτικά από 1-1-2004. Αντίθετα συνεχίζεται η εφαρμογή της Διανομαρχιακής Απόφασης υπ. αριθ. 19640/14-11-79, για τη διάθεση υγρών βιομηχανικών αποβλήτων και λυμάτων στον Ασωπό, κατ' εφαρμογή της Ε1β/221/65 Υγ. Διάταξης.
- Δεν εφαρμόζονται οι ποιοτικοί στόχοι των επιφανειακών νερών του αποδέκτη λυμάτων-αποβλήτων Ασωπού, με καθορισμό της ανώτατης χρήσης αυτού, σύμφωνα με την ΚΥΑ 46399/1352/3-6-1986 «απαιτούμενη ποιότητα των επιφανειακών νερών..».
- Δεν έχει εκπονηθεί Σχέδιο Διαχείρισης και προστασίας της περιοχής λεκάνης απορροής του ποταμού Ασωπού, καθώς και Πρόγραμμα Παρακολούθησης των νερών αυτού, που θα έπρεπε να έχει τεθεί σε εφαρμογή το αργότερο μέχρι 23-12-2006, σύμφωνα με το Π.Δ. 51/2007, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ «για τη θέσπιση κοινοτικής δράσης στον τομέα πολιτικής των υδάτων».
- Δεν έχουν αναθεωρηθεί από το Υπουργείο Ανάπτυξης οι διατάξεις (Υ.Α. Φ15/οικ. 7815/615/05/05 για την εφαρμογή του Ν. 3325/05) περί αδειοδότησης των βιομηχανιών/βιοτεχνιών, ώστε να ενσωματώσουν τις διατάξεις της Κ.Υ.Α. Η.Π. 13588/725/06, με βάση τις οποίες, ως προαπαιτήση για την χορήγηση Άδειας Λειτουργίας μιας βιομηχανίας/βιοτεχνίας η οποία παράγει επικίνδυνα απόβλητα,

τίθεται πλέον η έκδοση Άδειας Διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων. Κατά την εν λόγω Κ.Υ.Α., όλες οι εγκαταστάσεις οι οποίες επεξεργάζονται / αξιοποιούν ή/και διαθέτουν οι ίδιες τα επικίνδυνα απόβλητα τους, θα έπρεπε να έχουν εφοδιαστεί (εντός εξαμήνου από εφαρμογής αυτής) με Άδεια Διαχείρισης που εκδίδεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Έτσι, εξακολουθεί από τις αδειοδοτούσες αρχές (Δ/νσεις Ανάπτυξης των Ν/Α), να ζητείται, ως προαπαιτούμενη για την έκδοση Άδειας Λειτουργίας, η Άδεια Διάθεσης βιομηχανικών αποβλήτων της Υ.Δ. Ε1β/221/65, ενώ καμία από τις ελεγχθείσες βιομηχανίες που διαχειριζόταν/διέθετε επικίνδυνα απόβλητα δεν κατείχε Άδεια Διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων.

3. Η μη εφαρμογή των διατάξεων για τα επικίνδυνα/τοξικά βιομηχανικά απόβλητα (ειδικότερα εκείνων της Κ.Υ.Α. Η.Π. 13588/725/06) βρίσκει έδαφος στο γεγονός ότι δεν υπάρχει συναντίληψη μεταξύ των συναρμοδίων Υπουργείων (ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Υ&ΚΑ και ΥΠ.ΑΝ.) για το ποιές διατάξεις υπερσχύουν και πρέπει να εφαρμόζονται. Διαρκούντος του ελέγχου, τα συναρμόδια Υπουργεία διατύπωσαν εγγράφως διαφορετικές απόψεις όσον αφορά στις εφαρμοστέες διατάξεις για τη διαχείριση των επικινδύνων βιομηχανικών αποβλήτων. Έτσι:

α) Η Γενική Δ/νση Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ υποστηρίζει ότι οι Άδειες Διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων, που προβλέπονται στην Κ.Υ.Α. Η.Π. 13588/725/06, αντικαθιστούν τις Άδειες Διάθεσης της Υ.Δ. Ε1β/221/65 (ορθώς, κατά την άποψη των υπογραφόντων, καθόσον η Κ.Υ.Α. Η.Π. 13588/725/06 είναι μεταγενέστερη και ειδικότερη διάταξη της Υ.Δ. Ε1β/221/65, στο δε άρθρο 20 αυτής αναφέρεται ότι από, την έναρξη ισχύος της, καταργείται κάθε άλλη διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις αυτής ή ανάγεται σε θέματα που ρυθμίζονται από αυτήν).

β) Η Δ/νση Υγειονομικής Μηχανικής και Υγιεινής Περιβάλλοντος του Υπουργείου Υγείας & Κοιν. Αλληλεγγύης θεωρεί ότι η Υ.Δ. Ε1β/221/65, ισχύει σε όλες τις περιπτώσεις που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της και, επομένως, η προβλεπόμενη από αυτήν Άδεια Διάθεσης χορηγείται από τον Νομάρχη (για απόρριψη σε αποδέκτη) ή από την αρμόδια Πολεοδομία (για υπεδάφια διάθεση) και λαμβάνεται από τους υπόχρεους ανεξάρτητα της λήψεως άλλων αδειών.

γ) Η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης συμφωνεί με τη θέση του Υπουργείου Υγείας & Κοιν. Αλληλεγγύης ότι οι δύο αδειοδοτήσεις ισχύουν παράλληλα. Για την έκδοση άδειας εγκατάστασης μιας βιομηχανίας/βιοτεχνίας προαπαιτείται η Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.), η οποία θα πρέπει να ενσωματώνει τους όρους και προϋποθέσεις διάθεσης των επικινδύνων αποβλήτων, σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 26857/553/1988. Επιπλέον, για την έκδοση άδειας λειτουργίας της μονάδας, απαιτείται, σύμφωνα με την Υ.Α. Φ15/οικ. 7815/615/05/05, η Άδεια Διάθεσης των υγρών βιομηχανικών αποβλήτων που προβλέπει η Υ.Δ. Ε1β/221/65. Όσον αφορά στην Άδεια Διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων της Κ.Υ.Α. Η.Π. 13588/725/06, αυτή θεωρείται παράλληλη διαδικασία, που δεν συναρτάται με την χορήγηση άδειας λειτουργίας της μονάδας.

Τα παραπάνω δίδουν την εικόνα στεγανών και έλλειψης συνεννόησης μεταξύ των Υπουργείων.

4. Και αυτή, ωστόσο, η Υ.Δ. Ε1β/221/65, εφαρμόστηκε πλημμελώς από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Ν/Α Βοιωτίας, στην περίπτωση των εξεταζομένων 19 βιομηχανιών. Συγκεκριμένα:

α. Εννέα εταιρείες έχουν λάβει Άδεια Λειτουργίας (αδειοδοτούσα Αρχή η Ν.Α. Βοιωτίας) χωρίς να έχουν λάβει την απαιτούμενη από το άρθρο 14 της Υ.Δ. Ε1β/221/65 Άδεια Διάθεσης των λυμάτων-υγρών αποβλήτων τους, κατά παράβαση των διατάξεων της Υ.Α. Φ15/οικ. 7815/615/05/05 (και της προηγούμενης Υ.Α. Φ15/οικ. 5239/245/98) του Υπουργού Ανάπτυξης. Οι εν λόγω εταιρείες διαθέτουν μόνο αποφάσεις έγκρισης μελέτης επεξεργασίας και υπεδάφιας διάθεσης (μία εταιρεία άδεια επαναχρησιμοποίησης, ωστόσο η Α.Ε.Π.Ο. προβλέπει Άδεια Διάθεσης) των υγρών αποβλήτων τους από τη Δ/νση Υγείας της Ν/Α Βοιωτίας.

β. Πέντε εταιρείες έχουν λάβει Άδεια Λειτουργίας από τη Ν/Α Βοιωτίας, χωρίς να κατέχουν την απαιτούμενη από το άρθρο 14 της Υ.Δ. Ε1β/221/65 Άδεια Διάθεσης λυμάτων-υγρών αποβλήτων, αλλά ούτε καν εγκεκριμένη μελέτη επεξεργασίας και διάθεσης των λυμάτων-υγρών αποβλήτων, κατά παράβαση, ωσαύτως, των διατάξεων της Υ.Α. Φ15/οικ. 7815/615/05/05 (και της προηγούμενης Υ.Α. Φ15/οικ. 5239/245/98) του Υπουργού Ανάπτυξης.

γ. Μία εταιρεία, η οποία απορρίπτει λύματα-υγρά βιομηχανικά απόβλητα στον Ασωπό, είχε λάβει Άδεια Λειτουργίας από τη Ν/Α Βοιωτίας ένα έτος πριν από την έκδοση της προσωρινής Άδειας Διάθεσης των αποβλήτων. Η εν λόγω εταιρεία λειτουργούσε, δηλαδή, επί ένα έτος, χωρίς την απαιτούμενη (προσωρινή, έστω) Άδεια Διάθεσης αποβλήτων, κατά παράβαση των διατάξεων της Υ.Α. Φ15/οικ. 7815/615/05/05 (και της προηγούμενης Υ.Α. Φ15/οικ. 5239/245/98) του Υπουργού Ανάπτυξης.

γ. Για δύο εταιρείες που έχουν λάβει οριστική Άδεια Διάθεσης των βιομηχανικών τους αποβλήτων στον Ασωπό ποταμό, από τα στοιχεία των φακέλων δεν διαπιστώθηκε η τήρηση της απαίτησης της Υ.Δ. Ε1β/221/65 (άρθρο 14, παρ. 1.1.3γ,δ,ε) για έλεγχο (δειγματοληψίες κ.λ.π.) από το αρμόδιο Τμήμα Υγείας της Ν.Α. Βοιωτίας της σωστής λειτουργίας των τεχνικών έργων (μονάδων επεξεργασίας) στο διάστημα που μεσολαβεί από την προσωρινή άδεια διάθεσης στον Ασωπό μέχρι τη χορήγηση της οριστικής άδειας διάθεσης.

δ. Όσον αφορά σε αυτές τούτες τις δεκατέσσερις εταιρείες των ανωτέρω παραγράφων Δ4α,β, οι Άδειες Λειτουργίας τους πάσχουν νομιμότητας, καθόσον ελλείπει απαιτούμενο δικαιολογητικό (Άδεια Διάθεσης αποβλήτων), κατά παράβαση των διατάξεων της Υ.Α. Φ15/οικ. 7815/615/05/05 και της προηγούμενης Υ.Α. Φ15/οικ. 5239/245/98 του Υπουργού Ανάπτυξης, σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 14 της Υ.Δ. Ε1β/221/65.

5. Το πρόβλημα που αναδείχθηκε από μετρήσεις στην περιοχή Ασωπού-Οινοφύτων αφορά στη ρύπανση του υπεδάφους και του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα από την επικίνδυνη ουσία του **εξασθενούς χρωμίου [Cr (VI)]**. Όπως προέκυψε από τις αυτοψίες των Επιθεωρητών της Ε.Υ.Ε.Π., βρέθηκαν πολύ υψηλές συγκεντρώσεις Cr(VI) στους απορροφητικούς βόθρους ορισμένων βιομηχανιών, οι οποίες χρησιμοποιούσαν Χρώμιο ή ενώσεις Χρωμίου στην παραγωγική τους διαδικασία και προέβαιναν σε υπεδάφια διάθεση των αποβλήτων τους. Στις μονάδες αυτές επιτράπη να λειτουργήσουν, χωρίς την εφαρμογή των διατάξεων της Κ.Υ.Α. 26857/553/88, αλλά και με ατελή εφαρμογή των διατάξεων της Υ.Δ. Ε1β/221/65, γεγονός που σημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι:

- Δεν τους ζητήθηκε και δεν έγινε προκαταρκτική έρευνα που να περιλαμβάνει μελέτη των υδρογεωλογικών συνθηκών της αντίστοιχης ζώνης και μελέτη της διύλιστικής ικανότητας του εδάφους και του υπεδάφους. Προκαταρκτική έρευνα, τα αποτελέσματα της οποίας πιθανώς θα απέτρεπαν τη χορήγηση στις βιομηχανίες του δικαιώματος υπεδάφιας διάθεσης των αποβλήτων τους, εφόσον ήθελε διαπιστωθεί ότι αυτή ήταν ενδεχόμενο να προκαλέσει υποβάθμιση των υπογείων νερών.
- Δεν διασφαλίστηκε η δυνατότητα εποπτείας της ποιότητας των υπογείων νερών από την αρμόδια αρχή, άλλως το πρόβλημα θα είχε διαπιστωθεί πολύ νωρίτερα και θα είχε επιχειρηθεί η ανακοπή του.
- Εκ του αποτελέσματος προκύπτει ότι δεν διασφαλίστηκε η τήρηση όλων των τεχνικών προφυλάξεων, ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση των υπόγειων νερών και οι επικίνδυνες ουσίες να μη μπορούν να φθάσουν σε άλλα υδατικά συστήματα ή βλάψουν άλλα οικοσυστήματα.
- Δεν επιβλήθηκε στους περιβαλλοντικούς όρους (από την Υπηρεσία που χορήγησε την Α.Ε.Π.Ο.) σειρά πρόσθετων όρων και διασφαλίσεων, που να καθορίζουν, μεταξύ άλλων:
  - Τις απαραίτητες προφυλάξεις, λαμβάνοντας υπόψη κυρίως τη φύση και τη συγκέντρωση των ουσιών (εν προκειμένω Cr (VI)) που υπάρχουν στα προς διάθεση ή προς απόθεση υλικά, τα χαρακτηριστικά του αποδέκτη καθώς και την εγγύτητα ζωνών συλλογής ιδιαίτερα πόσιμου, θερμού και μεταλλικού νερού.
  - Την μέγιστη αποδεκτή ποσότητα κατά τη διάρκεια μιας ή περισσότερων περιόδων, των υλικών προς διάθεση ή προς απόθεση.
  - Τις τεχνικές προφυλάξεις που πρέπει να εφαρμοσθούν για να αποφευχθεί κάθε ρύπανση των υπογείων νερών από το Cr (VI).
  - Τις εγκαταστάσεις που επιτρέπουν τον έλεγχο των αποβλήτων που εκκενώνονται στα υπόγεια νερά.
  - Εφόσον κρίνεται αναγκαίο, τα μέτρα που επιτρέπουν την παρακολούθηση της ποιότητας των υπογείων νερών.
- Δεν υπήρξε υποβολή της Μελέτης Επεξεργασίας και διάθεσης των βιομηχανικών αποβλήτων στην (αρμόδια για τα τεχνικά έργα) Πολεοδομική Υπηρεσία και έγκρισή της από αυτήν.

- Δεν εκδόθηκε Άδεια Διάθεσης των αποβλήτων από την Πολεοδομική Υπηρεσία.

6. Η αβελτηρία της Διοίκησης, καθώς και η έλλειψη άμεσης συνεργασίας μεταξύ συναρμοδίων Υπηρεσιών, σε συνδυασμό με την ανεξέλεγκτη δραστηριότητα ορισμένων επιχειρηματιών, είχαν ως αποτέλεσμα την μη εφαρμογή της ισχύουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των σχετικών Κοινοτικών Οδηγιών και, συνεπώς, την εμφάνιση ενός ιδιαίτερα ανησυχητικού προβλήματος ρύπανσης του περιβάλλοντος και, κατ' επέκταση, τη δημιουργία κινδύνων στη δημόσια υγεία. Εκφράζονται, επίσης, βάσιμοι φόβοι ότι το πρόβλημα δεν αφορά μόνο τις εξετασθείσες εταιρείες, αλλά και άλλες από αυτές που δραστηριοποιούνται στην περιοχή Ασωπού-Οινοφύτων, καθόσον και αυτές έχουν αδειοδοτηθεί από τις ίδιες Αρχές, με την ίδια λογική. Δεδομένης, δε, της ατελούς ή και προβληματικής εφαρμογής της νομοθεσίας για τα επικίνδυνα απόβλητα, είναι πιθανό να έχουμε οδηγηθεί σε ανάλογες δυσμενείς καταστάσεις και σε άλλες περιοχές της χώρας, στις οποίες δραστηριοποιούνται βιομηχανίες που παράγουν επικίνδυνα και τοξικά απόβλητα.

7. Η υποστελέχωση των αρμοδίων Υπηρεσιών της Ν/Α Βοιωτίας καθιστά δυσχερή την άσκηση ουσιαστικού και συνεχούς ελέγχου των δραστηριοτήτων ενός ιδιαίτερα μεγάλου αριθμού βιομηχανιών/βιοτεχνιών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή ευθύνης τους.

ΣΤ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

1. Να αναληφθεί πρωτοβουλία από τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. το συντομότερο δυνατόν, ώστε σε συνεργασία με τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες των συναρμοδίων Υπουργείων (Υ.Υ.&Κ.Α. και ΥΠ.ΑΝ.), να διευκρινισθούν ασάφειες, αμφισβητήσεις ή επικαλύψεις του νομοθετικού πλαισίου που αφορά στη διάθεση επικινδύνων/τοξικών βιομηχανικών αποβλήτων. Με βάση το αποτέλεσμα της συνεργασίας αυτής, να υπάρξουν οι αναγκαίες νομοθετικές παρεμβάσεις, όπου απαιτηθεί. Να εκδοθεί, δε, εγκύκλιος προς όλες τις αδειοδοτούσες Αρχές, η οποία θα ρυθμίζει κατά ενιαίο και σαφή τρόπο τα εν λόγω θέματα.

2. Η υπεδάφια διάθεση των επικινδύνων/ τοξικών αποβλήτων θα πρέπει να επανεξετασθεί συνολικά, υπό το φως και των προσφάτων μετρήσεων και ερευνών στην περιοχή του Ασωπού, οι οποίες την ενοχοποιούν για σημαντική επιβάρυνση του υπεδάφους και του υδροφόρου ορίζοντα με Cr(VI). Σχετική δυνατότητα δίδει το άρθρο 12 του Π.Δ. 51/07, για την κατάρτιση Προγράμματος Μέτρων, μεταξύ των οποίων είναι «μέτρα για σημειακές πηγές απορρίψεων, οι οποίες ενδέχεται να προκαλέσουν ρύπανση. Τα μέτρα αυτά μπορεί να είναι περιβαλλοντικοί όροι, η έγκριση των οποίων γίνεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις της νομοθεσίας, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται μεταξύ άλλων η απαγόρευση διοχέτευσης ρύπων στα ύδατα... Όταν τα στοιχεία παρακολούθησης ή άλλα στοιχεία υποδεικνύουν ότι δεν είναι πιθανόν να επιτευχθούν οι στόχοι

που τίθενται δυνάμει του άρθρου 4 για το υδατικό σύστημα, η Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε... να εξετάζονται οι σχετικές άδειες και λοιπές διοικητικές πράξεις και να αναθεωρούνται εφόσον συντρέχει περίπτωση».

3. Από την Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων και τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. να εκδοθεί εγκύκλιος προς τις αρμόδιες για τη χορήγηση Α.Ε.Π.Ο. Υπηρεσίες Περιβάλλοντος (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Περιφερειών και Ν.Α.) για την αυστηρή εφαρμογή των διατάξεων της Κ.Υ.Α. 26857/553/88 περί προστασίας των υπογείων νερών από υπεδάφια διάθεση επικινδύνων αποβλήτων (όπως, προκαταρκτική έρευνα κατά το στάδιο επιλογής και αδειοδότησης του τρόπου διάθεσης των αποβλήτων, καθώς και συμπερίληψη στην Α.Ε.Π.Ο. των πρόσθετων περιβαλλοντικών όρων που προβλέπονται από την ίδια Κ.Υ.Α.). Στην ίδια εγκύκλιο να επισημαίνεται ότι όσες εταιρείες προβαίνουν ήδη σε υπεδάφια διάθεση επικινδύνων βιομηχανικών αποβλήτων και έχουν λάβει έως σήμερα Α.Ε.Π.Ο. χωρίς να έχουν εφαρμοστεί οι διατάξεις της Κ.Υ.Α. 26857/553/88, θα πρέπει να προχωρήσουν αμέσως σε αναθεώρηση των Περιβαλλοντικών τους Όρων, με την εφαρμογή των διατάξεων της εν λόγω Κ.Υ.Α., οι δε Υπηρεσίες Περιβάλλοντος να προβούν σε αναθεώρηση των εκδοθεισών Α.Ε.Π.Ο. (όπως συνηγορεί και η διάταξη του άρθρου 2 παράγρ. 8 του Ν. 3010/2002).

4. Από την Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων και τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. να εκδοθεί εγκύκλιος προς τις αρμόδιες για τη χορήγηση Α.Ε.Π.Ο. Υπηρεσίες Περιβάλλοντος (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Περιφερειών και Ν.Α.) για την αυστηρή εφαρμογή των διατάξεων της Κ.Υ.Α. 4859/726/9-3-2001 περί μέτρων και περιορισμών για την προστασία του υδατικού περιβάλλοντος, κατά την έκδοση Α.Ε.Π.Ο. σε εταιρείες που προβαίνουν σε απορρίψεις επικινδύνων υγρών αποβλήτων σε επιφανειακούς αποδέκτες. Στην ίδια εγκύκλιο να επισημαίνεται ότι όσες εταιρείες προβαίνουν ήδη σε τέτοια απόρριψη και έχουν λάβει έως σήμερα Α.Ε.Π.Ο. χωρίς να έχουν εφαρμοστεί οι διατάξεις της εν λόγω Κ.Υ.Α., θα πρέπει να προχωρήσουν αμέσως σε αναθεώρηση των Περιβαλλοντικών τους Όρων, με την εφαρμογή των διατάξεων της Κ.Υ.Α. αυτής, οι δε Υπηρεσίες Περιβάλλοντος να προβούν σε αναθεώρηση των εκδοθεισών Α.Ε.Π.Ο. (όπως συνηγορεί και η διάταξη του άρθρου 2 παράγρ. 8 του Ν. 3010/2002). Να επισημανθούν οι διατάξεις της Διανομαρχιακής Απόφασης 19640/79 που αντικαθίστανται από αυτές της εν λόγω Κ.Υ.Α.

5. Με ευθύνη της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και της αντίστοιχης Υπηρεσίας της Περιφέρειας Κεντρικής Ελλάδας, να εφαρμοσθεί Σχέδιο Διαχείρισης και Πρόγραμμα Παρακολούθησης της λεκάνης απορροής του ποταμού Ασωπού και να καθορισθεί η ανώτατη χρήση και η αντίστοιχα απαιτούμενη ποιότητα των νερών του Ασωπού, σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ.

6. Από τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. να εκδοθεί εγκύκλιος προς τις Υπηρεσίες Περιβάλλοντος των Περιφερειών και προς τα βιομηχανικά/βιοτεχνικά Επιμελητήρια της χώρας, με την οποία θα

υπενθυμίζεται αυστηρώς η υποχρέωση όλων των βιομηχανιών/βιοτεχνιών οι οποίες εκτελούν εργασίες διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων, να προβούν στις απαιτούμενες ενέργειες και να εφοδιαστούν το συντομότερο με Άδειες Διαχείρισης Επικινδύνων Αποβλήτων, κατά τις διατάξεις του άρθρου 7 της Κ.Υ.Α. Η.Π. 13588/725/06. Άλλως, να επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 17 της ίδιας Κ.Υ.Α.

7. Από την Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του ΥΠ.ΑΝ. να εκδοθούν οδηγίες προς την αδειοδοτούσα Αρχή (Δ/νση Ανάπτυξης) της Ν/Α Βοιωτίας), για την άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος νομιμότητας των Αδειών Λειτουργίας των δεκατεσσάρων εταιρειών των ανωτέρω παραγράφων Δ4α,β, καθώς και όσων άλλων βρίσκονται στην ίδια κατάσταση με αυτές (ήτοι, δεν διαθέτουν Άδεια Διάθεσης αποβλήτων). Εάν εκτιμάται ότι σε όμοια κατάσταση βρίσκονται εταιρείες και άλλων Ν.Α. της χώρας, οι οδηγίες αυτές να λάβουν τη μορφή εγκυκλίου προς όλες τις αδειοδοτούσες Αρχές.

8. Όσες από τις ελεγχθείσες εταιρείες έχουν προβεί σε αλλαγή οποιουδήποτε από τα στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία αδειοδοτήθηκαν (π.χ. ονομασία, παραγωγική διαδικασία, τρόπο διάθεσης των υγρών αποβλήτων κ.λ.π.), να προβούν το ταχύτερο δυνατόν, με ευθύνη της εκάστοτε αδειοδοτούσας Αρχής, σε αναθεώρηση των αντιστοίχων αδειών.

9. Να επιταχυνθούν οι διαδικασίες για την οργάνωση και στελέχωση της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων και των Περιφερειακών Δ/νσεων Υδάτων, καθώς και η ενεργοποίηση των ολοκληρωμένων δράσεων (*Πρόγραμμα Παρακολούθησης της κατάστασης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων*) που προβλέπονται στο Π.Δ. 51/2007.

10. Να καταβληθεί προσπάθεια από το Νομάρχη Βοιωτίας για ενίσχυση με το αναγκαίο επιστημονικό προσωπικό των Υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για την αδειοδότηση των βιομηχανιών/βιοτεχνιών του νομού του, καθώς και για την εφαρμογή και έλεγχο σε αυτές της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Τεκμηριωμένες προτάσεις του προς αυτή την κατεύθυνση, θα πρέπει να τύχουν υποστήριξης από το Υπουργείο Εσωτερικών.

Z. ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΥΘΥΝΩΝ:

Αναζητούνται πειθαρχικές και ποινικές ευθύνες:

- για τους εκδώσαντες τις Άδειες Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.) των εταιρειών που διαθέτουν υπεδαφίως επικίνδυνα απόβλητα, χωρίς να εφαρμοστούν οι προβλέψεις της Κ.Υ.Α. 26857/553/88 για την προστασία των υπογείων νερών, με αποτέλεσμα την πιθανή επιβάρυνση του περιβάλλοντος (με τη δημιουργία κινδύνων ρύπανσης και

υποβάθμισης των υπογείων υδάτων) και, κατ' επέκταση, τη δημιουργία κινδύνων για τη δημόσια υγεία.

- για τους εκδώσαντες τις Άδειες Λειτουργίας εταιρειών, χωρίς να έχει εκδοθεί προηγουμένως Άδεια Διάθεσης των λυμάτων-βιομηχανικών τους αποβλήτων.
- για τους εμπλεκόμενους υπαλλήλους (εισηγητές-προϊσταμένους)
- για τις εμπλεκόμενες εταιρείες (ποινικές ευθύνες)